

Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 386
DOA Yayın No: 51

ISBN: 978-605-393-055-6

**KATILIMCI YAKLAŞIMLA EKOTURİZM
STRATEJİLERİNİN BELİRLENMESİ VE
ÖNCELİKLENDİRİLMESİ:
CEHENNEMDERE VADİSİ VE KÖPRÜLÜ KANYON
MİLLİ PARKI ÖRNEKLERİ**

ODC: 907.11 ; 907.2

Prioritising and Determining of Ecotourism Strategy with Participatory
Approach: A Case Studies of the Cehennemdere Valley and Köprülü
Kanyon National Park

**Dr. Ersin YILMAZ
Dr. Ufuk COŞGUN
Zekeriya KOÇAK
Dr. Zerrin AY
K. Hale ORHAN**

TEKNİK BÜLTEN NO: 29

**T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
DOĞU AKDENİZ
ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ**

**EASTERN MEDITERRANEAN
FORESTRY RESEARCH INSTITUTE**

TARSUS

Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 386
DOA Yayın No: 51

ISBN: 978-605-393-055-6

**KATILIMCI YAKLAŞIMLA EKOTURİZM
STRATEJİLERİNİN BELİRLENMESİ VE
ÖNCELİKLENDİRİLMESİ:
CEHENNEMDERE VADİSİ VE KÖPRÜLÜ KANYON
MİLLİ PARKI ÖRNEKLERİ**

ODC: 907.11;907.2

Prioritising and Determining of Ecotourism Strategy with Participatory
Approach: A Case Studies of the Cehennemdere Valley and Köprülü
Kanyon National Park

**Dr. Ersin YILMAZ
Dr. Ufuk COŞGUN
Zekeriya KOÇAK
Dr. Zerrin AY
K. Hale ORHAN**

TEKNİK BÜLTEN NO: 29

**T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
DOĞU AKDENİZ
ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ**

**EASTERN MEDITERRANEAN
FORESTRY RESEARCH INSTITUTE**

TARSUS

YAYIN KOMİSYONU

Başkan : Dr. Ersin YILMAZ

Üyeler : Abdulkadir YILDIZBAKAN
A. Haluk TÜRKER
Celalettin DURAN

SAYFA DÜZENLEMESİ

Zeynep GÖKOĞLU

YAYINLAYAN

Doğu Akdeniz
Ormancılık Araştırma Enstitüsü
P.K.18, 33401
Tarsus/TÜRKİYE

Published by

Eastern Mediterranean
Forestry Research Institute
P.O.Box 18, 33401
Tarsus/TURKEY

Tel : 0 (324) 6487453
Fax : 0 (324) 6487337
E-mail : doa09@cevreorman.gov.tr

2009

Baskı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

İÇİNDEKİLER.....	i
ÖNSÖZ.....	v
EKLER LİSTESİ.....	vii
ÖZ.....	ix
ABSTRACT.....	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Tanıtımı.....	1
1.2. Araştırmanın Amaçları.....	2
1.3. Kapsam ve Uygulama Yerleri.....	3
1.3.1. Cehennemdere Vadisi.....	3
1.3.2. Köprülü Kanyon Milli Parkı.....	4
2. MATERYAL VE YÖNTEM	5
2.1. Materyal.....	5
2.2. Yöntem.....	6
2.2.1. R'WOT Tekniği.....	6
2.2.2. R'WOT Tekniği Kapsamında Kullanılan Teknikler.....	8
2.2.2.1. SWOT Çözümlemeleri.....	8
2.2.2.2. Ranking (Sıralama) Tekniği (RT)	9
2.2.2.3. Doğrusal Kombinasyon Tekniği (DKT).....	10
2.2.3. R'WOT Tekniğinin Çözüm Aşamaları.....	11
3. BULGULAR	12
3.1. Cehennemdere Vadisine Yönelik Bulgular.....	12
3.1.1. Cehennemdere Vadisi İçin SWOT Çözümlemeleri.....	13
3.1.2. Cehennemdere Vadisi İçin R'WOT Tekniği Uygulama Sonuçları.....	14
3.1.2.1. Cehennemdere Vadisinde Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine Ait Öncelikler.....	14

3.1.2.2.	Cehennemdere Vadisinde Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerine Ait Öncelikler.....	15
3.1.2.3.	Cehennemdere Vadisinde Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerine Ait Öncelikler.....	16
3.1.2.4.	Cehennemdere Vadisinde Ekoturistlere Ait Öncelikler.....	17
3.1.2.5.	Cehennemdere Vadisinde Uzmanlara Ait Öncelikler.....	17
3.1.2.6.	Cehennemdere Vadisinde Genel Öncelikler.....	18
3.1.2.7.	Cehennemdere Vadisi İçin Ekoturizm Faktörlerinin Öncelik Sıralaması.....	19
3.2.	Köprülü Kanyon Milli Parkına Yönelik Bulgular.....	20
3.2.1.	Köprülü Kanyon Milli Parkı İçin SWOT Çözümlenmeleri.....	20
3.2.2.	Köprülü Kanyon Milli Parkı İçin R'WOT Tekniği Uygulama Sonuçları.....	20
3.2.2.1.	Köprülü Kanyon Milli Parkında Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine Ait Öncelikler.....	21
3.2.2.2.	Köprülü Kanyon Milli Parkında Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerine Ait Öncelikler.....	22
3.2.2.3.	Köprülü Kanyon Milli Parkında Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerine Ait Öncelikler.....	22
3.2.2.4.	Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturistlere Ait Öncelikler.....	23
3.2.2.5.	Köprülü Kanyon Milli Parkında Uzmanlara Ait Öncelikler.....	24
3.2.2.6.	Köprülü Kanyon Milli Parkında Genel Öncelikler.....	24

3.2.2.7. Köprülü Kanyon Milli Parkı İçin Ekoturizm Faktörlerinin Öncelik Sıralaması.....	25
3.3. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkına Yönelik Bulguların Karşılaştırılması.....	25
3.3.1. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki SWOT Çözümlemelerine Yönelik Bulguların Karşılaştırılması.....	25
3.3.1.1. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Üstünlükler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	26
3.3.1.2. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Zayıflıklar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	27
3.3.1.3. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Fırsatlar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	29
3.3.1.4. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Tehditler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	30
3.3.2. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Faktörlerinin Öncelik Sıralamasına Yönelik Bulguların Karşılaştırılması.....	31
4. TARTIŞMA VE SONUÇLAR.....	32
ÖZET.....	39
SUMMARY.....	45
KAYNAKÇA.....	51
EKLER.....	55

ÖNSÖZ

“Katılımcı Yaklaşımla Ekoturizm Stratejilerinin Belirlenmesi ve Önceliklendirilmesi: Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı Örnekleri” isimli bu araştırma, 2007 ile 2009 yılları arasında Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğünün Liderliğinde ve Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğünün Yürütücülüğünde çalışılarak sonuçlandırılmış bir araştırma projesidir.

Çalışmanın gerçekleştirilmesinde yardım ve desteklerini esirgemeyerek, bu çalışmadaki Bulgular bölümünün veri kaynağı olan “*SWOT ve Ranking Bilgi Formlarını*” samimiyetle dolduran Mersin ve Antalya illerindeki Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcilerine, Yerel Yöneticilere ve Yerel Halk Temsilcilerine, Ekoturistlere ve Araştırma Müdürlüğü Uzmanlarına teşekkürü zevkli bir görev biliriz.

Tarsus ve Antalya, 2009

Proje Ekibi

EKLER LİSTESİ

Sayfa

Ek Tablo 1	: Cehennemdere Vadisinde Arazi Kullanım Durumu.....	57
Ek Tablo 2	: KKMP'deki Köylerin Alan Dağılımı.....	57
Ek Tablo 3	: KKMP'deki Ekonomik Amaçlı Kullanılabilecek Bitki Potansiyeli.....	58
Ek Tablo 4	: KKMP Köylerindeki Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi.....	58
Ek Şekil 1	: SWOT Çözümlerinin Çatısı.....	59
Ek Tablo 5	: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Üstünlükler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	60
Ek Tablo 6	: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Zayıflıklar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	61
Ek Tablo 7	: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Fırsatlar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	61
Ek Tablo 8	: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Tehditler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	62
Ek Tablo 9	: Cehennemdere Vadisinde Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	63
Ek Tablo 10	: Cehennemdere Vadisinde Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	64
Ek Tablo 11	: Cehennemdere Vadisinde Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	65
Ek Tablo 12	: Cehennemdere Vadisinde Ekoturistlerin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	66
Ek Tablo 13	: Cehennemdere Vadisinde Araştırma Uzmanlarının SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler....	67
Ek Tablo 14	: Cehennemdere Vadisinde SWOT Grupları ve Faktörlerine Verilen Genel Önceliklere Ait Sonuçlar.....	68
Ek Tablo 15	: Cehennemdere Vadisinde Genel Öncelik Değerlerine Göre SWOT Faktörlerinin Öncelik Sıralaması.....	69
Ek Tablo 16	: Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Üstünlükler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	70
Ek Tablo 17	: Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Zayıflıklar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	71

Ek Tablo 18 : Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Fırsatlar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	72
Ek Tablo 19 : Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Tehditler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.....	73
Ek Tablo 20 : Köprülü Kanyon Milli Parkında Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	74
Ek Tablo 21 : Köprülü Kanyon Milli Parkında Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	75
Ek Tablo 22 : Köprülü Kanyon Milli Parkında Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	76
Ek Tablo 23 : Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturistlerin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler.....	77
Ek Tablo 24 : Köprülü Kanyon Milli Parkında Araştırma Uzmanlarının SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler....	78
Ek Tablo 25 : Köprülü Kanyon Milli Parkında SWOT Grupları ve Faktörlerine Verilen Genel Önceliklere Ait Sonuçlar.....	79
Ek Tablo 26 : Köprülü Kanyon Milli Parkında Genel Öncelik Değerlerine Göre SWOT Faktörlerinin Öncelik Sıralaması.....	80
Ek Tablo 27 : Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Üstünlükler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	81
Ek Tablo 28 : Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Zayıflıklar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	82
Ek Tablo 29 : Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Fırsatlar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	83
Ek Tablo 30 : Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Tehditler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.....	84
Ek Tablo 31 : Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik Öncelikli ilk 10 SWOT Faktörünün Karşılaştırılması.....	85

ÖZ

Teoride ekoturizm sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eder, doğal kaynakları korur ve kültürel normlar ve değerleri muhafaza eder. Ekoturizm, ekonomik gelir sağlaması nedeniyle, doğal kaynaklar ve hassas ekosistemlerin korunmasına yönelik bir araç ve kalkınma için bir mekanizma olarak kullanılabilir. Böylece ekoturizm, bir bölgenin doğal ve kültürel kaynaklarını tahrip etmeksizin ekonomik büyümeye ulaşmanın bir yoludur.

Bu araştırmanın ana amacı; örnek uygulama alanlarında ekoturizm sektörünün geliştirilmesine yönelik üstünlükleri, zayıflıkları, fırsatları ve tehditleri ortaya koymak ve böylece ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesini sağlamaktır. Araştırmanın diğer amaçları ise; araştırma alanlarında ekoturizm sektörü konusundaki mevcut yapıyı incelemek, ekoturizmin geliştirilmesine yönelik potansiyelleri ve kısıtları belirlemek ve ekoturizmin geliştirilmesine yönelik mevcut yapıyı iyileştirebilmek için öneriler geliştirmektir.

Araştırmada iki farklı bölgedeki ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi konusu değerlendirilmiş ve karşılaştırılmıştır. Bu iki örnek uygulama alanı; Doğu Akdeniz Bölgesinde yer alan Cehennemdere Vadisi ve Batı Akdeniz Bölgesindeki Köprülü Kanyon Milli Parkıdır. Araştırma alanları, ekoturizmin geliştirilmesine yönelik potansiyele sahip olup, ekoturizm endüstrisi için zengin kaynaklar sunmaktadır.

Araştırmada, SWOT (Üstünlükler, Zayıflıklar, Fırsatlar ve Tehditler) Çözümlemeleri ile Çok Ölçütlü Karar Verme Tekniklerini bir araya getiren bir melez teknik olan R'WOT Tekniği kullanılmıştır. Bu teknik SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerine ait önceliklerin ve önem sırasının belirlenmesinde, Ranking Tekniği ve Doğrusal Kombinasyon Tekniğini birlikte kullanan kombine bir yaklaşımdır.

Kullanılan R'WOT Tekniği, farklı stratejik planlama durumları için uygun bir araçtır. Ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi ile ilgili bu örnek uygulama çalışması da, sunulan metodolojinin faydalılığını göstermiştir.

Bu araştırmada katılımcı bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu doğrultuda araştırma alanlarındaki ekoturizmle ilgili Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Araştırma Uzmanları çalışmaya dahil olmuştur. Sıralanan bu ilgi gruplarıyla anket ve görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler R'WOT Tekniğinin aşamalarındaki ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, R'WOT Tekniği, Cehennemdere Vadisi, Köprülü Kanyon Milli Parkı.

ABSTRACT

In theory, ecotourism promotes the sustainable development, conserves natural resources, and preserves cultural norms and values. Ecotourism can be used as a tool for the conservation of natural resources and sensitive ecosystems because of providing economic revenues and a mechanism for development. So ecotourism will be a way to achieve economic growth without spoiling the natural and cultural resources of a region.

The main purpose of this research is to explore the strengths, weaknesses, opportunities and threats, so to determine and prioritize ecotourism strategies for developing ecotourism in the case study areas. The other purposes of this study is to review the current structure regarding ecotourism sector, to identify the potentials and the constraints for developing ecotourism sector, and to recommend ways to improve the current structure for developing ecotourism sector in the research areas.

In this study, It was evaluated and compared two different case study on determining and prioritizing ecotourism strategies. One case study area located in Cehennemdere Valley in the Eastern Mediterranean Region and the other case study area located in Köprülü Kanyon National Park in the Western Mediterranean Region. Research areas got the potential in developing ecotourism. All these potential can provide rich resources for the ecotourism industry.

In this research, It was used the R'WOT technique, which is a hybrid technique connecting Multiple Criteria Decision Making Techniques to SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) analysis. This Technique is a combined method utilizing Ranking Technique and Linear Combination Technique when assessing priorities of SWOT factors.

Presented R'WOT Technique is suitable for a variety of different strategic planning situations. Also, this case study on determining and prioritizing ecotourism strategies showed the usability of presented method.

This study adopted a participatory approach. It was involved all interested parties, who were government agencies representatives, stakeholders representatives, local administrators and local people representatives, ecotourists and research experts, related to ecotourism industry in the case study areas. The study was based on all interested parties interviews and questionnaires. These interviews were structured according to principles of the steps of the R'WOT Technique.

Keywords: Ecotourism, R'WOT Technique, Cehennemdere Valley, Köprülü Kanyon National Park.

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Tanıtımı

2. Dünya Savaşından bu yana, dünya ekonomisi giderek büyümektedir. Bu süreçte uluslararası etkinlikler giderek daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Bir uluslararası etkinlik olan turizm sektörü de, geçen yüzyılda en dikkat çekici ekonomik ve sosyal etkinliklerden birisi olmuştur.

Bu sektör ekonomileri iyileştirmiş, istihdam sağlamış ve dünyayı daha yakına getirmiştir. Teknolojideki gelişmelerle, insanlar daha az zamanda daha çok seyahat eder hale gelmiştir.

Turizm sektörünün son yarım yüzyıldaki dikkate değer bu gelişimini, turizm istatistiklerinden de görmek mümkündür. 1950 ile 1999 yılları arasında dünyadaki uluslararası yolculuk sayısı 25 milyon uluslararası yolculuktan 664 milyon uluslararası yolculuğa yükselmiştir. Bu dönemde turizmin yıllık ortalama büyüme oranı %7'dir (WTO, 2000). 2002 yılında bütün dünyadaki işgücünün %7'si turizm sektöründe çalışmakta olup, sadece Avrupa Birliği ülkelerinde 7 milyon kişi turizm sektöründe işlendirilmiştir (BORI-SANZ ve NISKANEN, 2002).

Bununla birlikte turizmde artan insan faaliyetleri, bazen doğal ortamlara da taşarak, doğal habitatlar ile ekosistemlerde tahribatlara neden olmuştur. Gelişmiş ülkelerdeki çevreye yönelik ilgi artışı sonucu, insanlar çevreyi korumak için yeni yollar aramaya başlamıştır. Bu doğrultuda ekoturizm sektörü, turizm sektörünün en hızlı büyüyen alt sektörlerinden birisi olmuştur.

Ekoturizm, 1990'ların başında yılda %20-%34 büyüme göstermiştir (MASTNY, 2001). Bu büyüme gelişmiş ülkelerde, örneğin ABD'de daha belirgin olarak ortaya çıkmış ve bu ülkede 1988-1998 yılları arasında ekoturizmin sayısı %124,5'e kadar yükselmiş, ekoturizm sektöründen elde edilen doğrudan gelirler %460,6'ya ve toplam gelir %500'ün üzerinde bir düzeye yükselmiştir (WONG, 2001).

Ekoturizm sektörü 2004 yılında bir bütün olarak turizm sektöründen üç kat daha hızlı büyümüştür (WTO, 2005). Halen ekoturizm sektörü uluslararası piyasalarda yılda %10-%12 oranında büyümektedir (IES, 2008). Öte yandan boş zamanları değerlendirmek için yapılan seyahatlerin %20-25'inin doğa turizmi yada daha genel ifadeyle ekoturizm olarak tanımlanabileceği belirtilmektedir (GIANNECCHINI, 1993'e atfen YILMAZ, 2001).

Birleşmiş Milletler 2002 yılını "Ekoturizm Yılı" olarak ilan etmiştir (UNITED NATIONS, 1998). Bir sektör olarak ekoturizm, 30-35 yıldan fazla süredir gelişmiş ülkelerde ön planda olmuştur. Bunun yanında ülkemizin de arasında olduğu diğer ülkeler de, son yıllarda kendi ekoturizm sektörlerini geliştirmeye başlamıştır.

Ekoturizm sektörünü planlamak, düzenlemek, izlemek ve değerlendirmek için, öncelikle katılımcı yaklaşımla ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Ancak potansiyel alanlarda ekoturizm sektörün geliştirilmesine yönelik stratejilerin katılımcı anlayışla belirlenmesi ve önceliklendirilmesi konusunda, kapsamlı bir metodoloji elde mevcut değildir.

Bu nedenle bu çalışmada, örnek uygulama alanlarında ekoturizmin geliştirilmesine yönelik stratejilerin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi işleminin katılımcı yaklaşımla nasıl yapılabileceği konusu ele alınmıştır. Sonuçta araştırma alanlarında ekoturizm sektörünün nasıl geliştirilebileceği yönünde öneriler geliştirilmiştir.

Bunun için araştırma alanları olarak seçilmiş bulunan Mersin-Cehennemdere Vadisi ve Antalya-Köprülü Kanyon Milli Parkı için, ekoturizm politikalarının belirlenmesinde etkili içsel ve dışsal faktörler “*SWOT Çözümlemeleri*” yardımıyla belirlenmiştir. Daha sonra bu faktörler “*R’WOT Tekniği*” kullanılarak katılımcı bir yaklaşımla sayısal olarak ölçülmüş ve önem sıralamasına konulmuştur. Böylece araştırma alanlarında ekoturizm sektörünün gelişmesi yönünde alternatif stratejiler değerlendirilmiş, en uygun stratejinin seçilmesine temel oluşturacak bilgiler elde edilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amaçları

Bu araştırmanın ana amacı; Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm sektörünün geliştirilmesine yönelik “*Üstünlükleri/Güçlü Yanları*”, “*Zayıflıkları*”, “*Fırsatları/Olanakları*” ve “*Tehditleri/Tehlikeleri*” ortaya koymak, ardından buna dayalı olarak ekoturizm stratejilerinin katılımcı yaklaşımla belirlenmesini ve önceliklendirilmesini sağlamaktır.

Buna bağlı olarak diğer amaçlar ise; araştırma alanlarında ekoturizm sektörü konusundaki mevcut yapıyı incelemek, ekoturizmin geliştirilmesine yönelik potansiyelleri ve kısıtları belirlemek ve ekoturizmin geliştirilmesine yönelik mevcut yapıyı iyileştirebilmek için öneriler geliştirmektir.

Çalışmanın amaçları, uzun dönemli ve kısa dönemli amaçlar olarak aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

Uzun Dönemli Amaçlar (Kalkınma Amacı): (1) Gelişen taleplere uygun olarak, gittikçe önemi artan ormanların odun dışı işlevlerinin yönetimine yönelik politikaların belirlenmesine katkıda bulunmak, (2) Konunun katılımcı bir anlayışla ele alınması suretiyle, demokratik bir toplumun temel parçası olan katılımcı yaklaşımın ele alınan karar verme problemiyle geliştirilmesine ve orman kaynakları yöneticileri tarafından benimsenmesine katkıda bulunmak, (3) Orman İdaresinin uygulayacağı faaliyetleri kamu ve ilgili çıkar ve baskı

gruplarının tercih, ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alarak belirlemesini sağlamak.

Kısa Dönemli Amaçlar: (1) Ekoturizm uygulama potansiyeline sahip alanlarda, izlenecek ekoturizm stratejileri üzerinde etkili içsel ve dışsal faktörlerin belirlenmesi, katılımcı yaklaşımla ölçülmesi ve önem sırasına konulması konusunda bir karar verme modeli geliştirmek, (2) Ekoturizm politikalarının belirlenmesi kapsamında yer alan, izlenecek en uygun stratejilerin belirlenmesi konusundaki problem ile ilgili ortaya çıkan çok kriterli karar verme probleminin çözümünü gösteren, örnek uygulama çalışması gerçekleştirmek.

1.3. Kapsam ve Uygulama Yerleri

Bu çalışmada iki farklı bölgedeki ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi konusu değerlendirilmiş ve karşılaştırılmıştır. Bu iki örnek uygulama alanı; ülkemizin Doğu Akdeniz Bölgesinde yer alan “*Cehennemdere Vadisi*” ve Batı Akdeniz Bölgesindeki “*Köprülü Kanyon Milli Parkı*”dır. Bu araştırma alanları, ekoturizm geliştirilmesine yönelik önemli bir potansiyele sahiptir. Sahip olunan bu potansiyel, ekoturizm sektörü için zengin kaynaklar sunmaktadır. Aşağıda bu araştırma alanları kısaca tanıtılmıştır.

1.3.1. Cehennemdere Vadisi

Bu çalışmada örnek uygulama çalışmasının yapılacağı birinci yer olarak, Mersin ili, Tarsus ve Çamlıyayla (Namrun) ilçeleri sınırları içerisinde yer alan “*Cehennemdere Vadisi*” seçilmiştir.

Cehennemdere Vadisi; idari olarak İçel ili, Tarsus ve Çamlıyayla (Namrun) ilçeleri sınırları içerisinde kalmaktadır.

Cehennemdere Vadisinin doğal ve kültürel ekoturizm değerlerinin incelemesi ile ekoturizm altyapısının değerlendirmesi, YILMAZ ve ark. (2004) tarafından ayrıntılı olarak çalışılmış durumdadır. Adı geçen çalışmada vadinin “*doğal ekoturizm değerleri*”, “*kültürel ekoturizm değerleri*” ve “*ekoturizm altyapısı*” değerlendirilmiştir.

Cehennemdere Vadisindeki arazi kullanımına ilişkin bilgiler ise Ek Tablo 1’de sunulmaktadır.

Cehennemdere Vadisi halen ormancılık, tarım ve mera sektörünün hakim olduğu ve henüz turizmin gelişmediği bir bölgedir. Bölgeyi fazla sayıda turist ziyaret ettiği söylenemez. Dolayısıyla sahip olduğu potansiyele rağmen, bölge ekonomisinde turizm ve ticari etkinliklerin henüz yeri bulunmamaktadır.

Cehennemdere Vadisi, sahip olduğu doğal kaynakları (bitki örtüsü, yaban hayatı, su kaynakları), kültürel tarihi, yerel toplumu ve bunların sahip olduğu kültürleri (sayfiye ve göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık vb.) ve gelenekleri (düğün, yöresel yemekler vb.), yabanıl ve ilgi çeken doğal güzellikleri ve topografyası ile bir çok ekoturizm etkinliği açısından büyük potansiyele sahiptir.

Nitekim araştırma bölgesine başka yerlerden rekreasyonel, eğlence ve sportif etkinlikler amacıyla her yıl az da olsa gelenler bulunmaktadır. Bu kapsamda halen piknik yapma, olta balıkçılığı, nehirde yüzme, manzara izleme, kır yürüyüşü ve açık hava fotoğrafçılığı amacıyla civar yerleşim yerleri ile Ankara ve İstanbul illerinden gelenler bulunmaktadır (YILMAZ, 2005).

YILMAZ ve ark. (2004) ise, Cehennemdere Vadisinde yapılan ekoturizm değerlerinin envanterine göre, vadede öncelikle uygulanabilecek aday ekoturizm etkinliklerini belirlemiştir. Bu etkinlikler; kuş gözleme, flora keşif yürüyüşü, sportif doğa yürüyüşü, odun dışı orman ürünleri keşif ve faydalanma gezisi, doğa keşif yürüyüşü, yolda bisiklet turu ve yaban hayatı gözlemedir.

Bunun yanında her ne kadar Cehennemdere Vadisinde potansiyelleri bulunsa da, henüz uygulanamayan diğer ekoturizm etkinleri olarak ise; kano ile yolculuk yapma, kayak ile yolculuk yapma, sal ile yolculuk yapma, sırt çantası ile yolculuk yapma, at ile yolculuk yapma, kır yürüyüşü, kar ayakkabısı ile yürüyüş yapma, patikada dağ bisikletçiliği, yolda bisiklet turu, doğa fotoğrafçılığı, kamp yapma, dağcılık/kaya tırmanma, yol bulma sporu, mağaracılık, kırdaki kayak yapma, ATV aracının kullanımı ve ilginç yerleri gezme etkinlikleri sıralanabilir.

Tüm bu özellikleri ile Cehennemdere Vadisi, ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi amacıyla Doğu Akdeniz Bölgesindeki araştırma alanı olarak seçilmiştir.

1.3.2. Köprülü Kanyon Milli Parkı

Köprülü Kanyon Milli Parkı (KKMP); 12.12.1973 tarihinde T.C. Orman Bakanlığı tarafından Milli Park ilan edilmiştir. Toplam yüzölçümü 36.614 ha'dır (Ek Tablo 2).

KKMP de bölgenin ekolojik değerlerine yönelik olarak yönelik çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Alanın bitki zenginliğine yönelik çalışmaların (Ek Tablo 3), çeşitli bilim adamları tarafından çalışıldığı görülmektedir (AYAŞLIGİL ve DUHNE, 1993; BAYTOP, 1984; BAYTOP, 1994; AYAŞLIGİL ve DUHNE, 1995).

Köprülü Kanyon Milli Parkında memeli sınıfına yönelik 15 tür bulunmaktadır. Kuş türlerinin yaklaşık olarak 150 tür arasındadır. Alandaki sürüngen tür sayısı 20 civarındadır. Amfibi türlerin sayısı 3-4 arasındadır.

Köprülü Kanyon Milli Parkından geçen ve denize dökülen Köprüçay ırmağın tümü dikkate alınarak yapılan araştırmalar ve alandaki diğler derelerde yaşayan balık türü sayısı 23'tür. Alandaki böcek türü yaklaşık 40-45 arasındadır.

Diğler yandan, park alanındaki ağaçlandırma, toprak yapısı ve alanın erozyon durumlarına yönelik çalışmalarında AGM tarafından havzalar bazında hazırlanan avan projelerle ortaya konmuştur (AGM, 1978a; AGM, 1978b).

Milli park içerisindeki kültürel değerlere yönelik detaylı çalışmalara yönelik veriler ise Antalya ili Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından oluşturulmuştur.

“Köprülü Kanyon Milli Parkında Yer Alan Köylerin Sosyo-Ekonomik Yapılarının İncelenmesi ve Kırsal Kalkınma Eylem Planının Oluşturulması” konulu çalışmada alanda yer alan köylerin sosyal ve ekonomik yapılarına ilişkin ayrıntılı saptamalar, köyler için saptanmuştur (COŐGÜN ve UZUN, 2007).

KKMP köylerindeki sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi yardımıyla da köylerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması yapılmıştır (Ek Tablo 4). Bu sıralamada bize hangi köylerde özellikle sosyo-ekonomik yapının iyileştirilmesi gerektiğini göstermektedir. (COŐGÜN, 2009).

Köprülü Kanyon Milli Parkı (KKMP) alanındaki ekoturizm etkinliklerinin değerlendirilmesi ve bu etkinliklerin planlanabilmesi için Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi (GEF-II) Projesi çalışmaları kapsamında planlama çalışmaları gerçekleştirilmiştir (YAKIŞIKLI ve ARPA, 2003).

KKMP içerisinde ekoturizm amaçlı yararlanılabilecek doğal kaynak değerlere yönelik saptamalar YAKIŞIKLI ve ARPA (2003)'e göre; KKMP içerisindeki ekoturizm amaçlı değerlendirilebilecek doğal kaynak değerler, topografya çeşitliliği-morfolojik özellikler ve jeolojik, jeomorfolojik ve hidrojeolojik özelliklerin çeşitliliği ile ortaya çıkmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Araştırma projesinde materyal olarak, konu ile ilgili literatür yanında, en uygun ekoturizm stratejilerinin ortaya konması amacıyla katılımcılara yönelik hazırlanmış *“SWOT ve Ranking Bilgi Formları”* kullanılmıştır. Ayrıca, ilgili araziye yönelik çeşitli tip ve amaçta hazırlanmış haritalar, planlar, raporlar araştırma materyali olarak değerlendirilmiştir.

Hazırlanan SWOT ve Ranking Bilgi Formlarının proje ekibince yüz yüze her bir Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcisi, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcisi, Yerel Yönetici ve Yerel Halk Temsilcisi, Ekoturist ve Uzman tarafından doldurmaları sağlanmıştır.

2.2. Yöntem

Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Uzmanların tercihlerini dikkate alarak alternatif ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve öncelik sıralamasına konulmasına yönelik elde edilecek ortak kararın belirlenmesinde, SWOT Çözümlemeleri, Ranking (Sıralama) Tekniği ve Doğrusal Kombinasyon Tekniğinin bir arada kullanıldığı melez bir teknik olan “*R’WOT Tekniği*” kullanılmıştır.

Aşağıda bu teknik tanıtılmakta, bu teknik kapsamında kullanılan diğer teknikler açıklanmakta ve bu tekniğin çözüm aşamalarına değinilmektedir.

2.2.1. R’WOT Tekniği

Eğer doğru şekilde kullanılırsa, SWOT Çözümlemeleri başarılı bir strateji formülasyonu için iyi bir temel sağlayabilir. SWOT Çözümlemeleri ile üstünlükler (güçlü yanlar) artırılarak, zayıflıklar azaltılarak, fırsatlardan (olanaklardan) yararlanılarak ve tehditlerden (tehlikelerden) kaçınılarak başarılı bir strateji oluşturulmasına temel oluşturulabilir.

Bununla birlikte SWOT Çözümlemeleri uygulandığında, bu çözümleme stratejik karar verme durumunun kapsamlı bir şekilde ortaya koyma olanağı vermez. Sadece üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler gruplarındaki faktörleri ortaya koyar. Bu faktörlerin öneminin (önceliğinin, ağırlığının) sayısal olarak belirlenmesi yönünde araçlar içermez. Öte yandan SWOT faktörlerinin açıklaması, çok genel bir özellikte ve özettir. Bu yüzden SWOT Çözümlemelerinin sonuçları, içsel ve dışsal faktörlerin tam olmayan kalitatif (sözel, sübjektif) bir incelemesi veya sadece yüzeysel ve açık olmayan bir listelemesidir. Bu durum SWOT Çözümlemelerinin daha etkili bir araç ile birlikte kullanımı yönündeki ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır.

Bu kapsamda, SWOT Çözümlemelerinin yukarıda belirtilen eksikliklerini gidermek üzere, literatürde “*A’WOT Tekniği*” olarak adlandırılan bir yaklaşıma rastlanmaktadır. A’WOT Tekniğinde, bir karar analizi tekniği olan “*Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) Tekniği*” ve bu teknik kapsamındaki ikili karşılaştırmalar, SWOT Çözümlemeleri ile birlikte kullanılmaktadır. AHS tekniği, çok ölçütlü karar verme problemlerinin yapılandırılması ve modellenmesinde etkili bir araç olup, yönetim uygulamalarının bir çok çeşidinde başarılı olarak kullanılmaktadır. AHS tekniğinin SWOT Çözümlemelerine dahil edilmesiyle, SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerinin öncelik değerleri sayısal olarak ortaya konmaktadır. A’WOT Tekniğinde; AHS tekniğindeki ikili karşılaştırmalar ile, karar durumunun daha gerçekçi ve daha derinlemesine çözümlenebildiği

görülmektedir. İkili karşılaştırmalar gerçekleştirildikten sonra karar verici, karar verme durumu konusunda kantitatif (sayısal, objektif) bilgiye sahip olmaktadır. Bu durum bugünkü ve gelecekteki durumun daha kapsamlı şekilde incelenmesi için iyi bir temel oluşturmaktadır (YILMAZ, 2006b).

A'WOT Tekniğinin literatürde farklı alanlarda uygulamaları bulunmaktadır. Nitekim A'WOT Tekniği ilk olarak KURTTILA ve ark. (2000) tarafından Finlandiya'da orman alanlarının sertifikalandırma çalışmasında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ardından bu teknik PESONEN ve ark. (2001) tarafından Finlandiya Orman ve Park Servisindeki kaynak yönetim stratejilerinin belirlenmesinde, STEWARD ve ark. (2002) tarafından Avustralya'daki bir şirkette bilgi teknolojisi/bilgi sistemleri projelerinin değerlendirilmesinde, KAJANUS ve ark. (2004) tarafından Finlandiya ve Almanya'daki doğa turizmi çalışmasında, SHRESTHA ve ark. (2004) tarafından Florida'nın güneyinde ormancılık alanında yeni bir teknoloji uygulamasında, MASOZERA ve ark. (2006) tarafından Afrika'daki Raunda şehrinde hükümete dayalı orman koruma yaklaşımının sürdürülebilirliğini ölçme çalışmasında, LESKINEN ve ark. (2006) tarafından Ormancılık Araştırma Merkezinin senaryo analizinin gerçekleştirilmesinde ve SHINNO ve ark. (2006) tarafından ise Japon makine sanayinin gelişim stratejilerinin belirlenmesinde kullanılmıştır.

Ülkemizde ise A'WOT Tekniği; YILMAZ (2006b) ve YILMAZ (2007) tarafından bir dış kaynaklı uygulama projesinin katılımcı yaklaşımla başarı durumunun değerlendirilmesinde, YÜKSEL ve AKIN (2006) tarafından bir tekstil işletmesindeki strateji belirlemede ve ÇELİK ve MURAT (2008) tarafından ise Bartın İli'nin ekonomik yapısının değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

Buna karşın çok ölçütlü karar verme tekniklerinden olan “*Ranking (Sıralama) Tekniği (RT)*” ve “*Doğrusal Kombinasyon Tekniği (DKT)*”, SWOT Çözümlenmeleri ile melez bir teknik geliştirilmesi yönünde kullanılacak uygun diğer analitik metotlardır. Bir SWOT çatısı içerisinde ST ve DKT'nin kullanılmasındaki amaç; SWOT faktörlerini sistematik olarak değerlendirmek, bu faktörlerin etkisini ölçülebilir kılmak ve SWOT Çözümlenmelerinin değerini arttırmaktır. Böylece SWOT Çözümlenmelerinin faydalanılabilirliği, uygulanabilirliği, etkinliği ve yeteneği iyileştirilmektedir. Bu yaklaşım, birden fazla çok ölçütlü karar verme tekniğinin bir arada kullanıldığı yeni bir melez teknik olup, “*R'WOT Tekniği*” olarak adlandırılmıştır (YILMAZ, 2006a).

R'WOT Tekniği ilk olarak YILMAZ (2006a) tarafından, arıcılığın geliştirilmesi ile ilgili bir dış kaynaklı projenin başarı durumunun katılımcı yaklaşımla değerlendirilmesinde kullanılmıştır. Ardından SÖNMEZLER (2008) ise R'WOT Tekniğini, bir festival projesine yönelik alternatiflerin değerlendirilmesi ve en uygun alternatifi seçilmesi işleminde uygulamıştır.

Bu yaklaşımda; karar elemanlarının öncelik değerlerinin belirlenmesinde kullanılan RT ve çok kriterli karar verme problemlerinin çözümünde kullanılan DKT, yukarıda özellikleri açıklanan SWOT Çözümlenmeleri ile bütünleştirilmektedir. Böylece SWOT Çözümlenmelerine RT ve DKT'nin dahil edilmesiyle oluşturulan R'WOT Tekniği; SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerine yönelik önceliklerin sayısal olarak belirlenmesini sağlamakta ve bunları ölçülebilir hale getirmektedir. Sonuçta R'WOT Tekniği kullanılarak, SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerinin önem sırası ortaya konmaktadır. Böylece R'WOT Tekniği, karar verme sürecini desteklemek suretiyle, doğru, etkin ve gerçekçi kararlar almaya yardımcı olmaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere, R'WOT Tekniğinde, SWOT Çözümlenmelerinin çatısı içerisinde RT ve DKT'den faydalanılmaktadır. Bu nedenle aşağıda öncelikle R'WOT Tekniği kapsamında kullanılan teknikler olan SWOT Çözümlenmeleri, RT ve DKT açıklanmıştır. Sonrasında R'WOT Tekniğinde izlenmesi gereken çözüm aşamalarına değinilmiştir.

2.2.2. R'WOT Tekniği Kapsamında Kullanılan Teknikler

Bu başlık altında R'WOT Tekniği kapsamında kullanılan teknikler olan SWOT Çözümlenmeleri, RT ve DKT, aşağıda ayrı alt başlıklarda açıklanmaktadır (YILMAZ, 2006a).

2.2.2.1. SWOT Çözümlenmeleri

SWOT Çözümlenmeleri; içsel ve dışsal mevcut koşullar ile gelecekteki potansiyeller konusunda kalitatif bilgi toplamasına yönelik bir teknik olarak ifade edilebilir.

SWOT Çözümlenmeleri ilk kez Albert Humphrey tarafından geliştirilmiş olup (BADIER ve ROUSSET, 2007), 1960'lı yılların sonlarına doğru, Harvard ve diğer Amerikan Üniversitelerinin İşletme Fakültelerinde, işletme ve politika araştırmalarında kullanılmaya başlanmıştır (PESONEN ve ark., 2001).

SWOT Çözümlenmelerinde öncelikle SWOT faktörlerinin belirlenmesi önemlidir. Zira bu faktörler, sektörün (veya organizasyonun) yönetilme şeklini ve stratejilerin değeriendirildiği kriterleri ortaya koymaktadır (STEWART ve ark., 2002). SWOT faktörlerinin belirlenmesi içsel ve dışsal bir çözümlenmeyi gerekli kılar. İçsel ortam, sektörün üstünlüklerini ve zayıflıklarını incelerken, dışsal ortam ise sektörünün dahil olduğu ortamın fırsatlarını ve tehditlerini ortaya koyar. İçsel ve dışsal çözümlenmenin sonuçlarını bir araya getirmek suretiyle, SWOT faktörleri belirlenmiş olur. Bir başka ifadeyle, içsel

çözümlemeler yoluyla elde edilen üstünlükler ve zayıflıklar ile dışsal çözümlemeler yoluyla elde edilen fırsatlar ve tehditlerin bütünleştirilmesi yoluyla, bir sektörün SWOT Çözümlemelerini gerçekleştirmek mümkündür (Ek Şekil 1).

Yukarıda ifade edilen içsel üstünlükler ve zayıflıklar ile dışsal fırsatlar ve tehditler, SWOT Çözümlemelerinin çatısını oluşturmaktadır. SWOT Çözümlemeleri, bir tasarım durumunu şekillendirmek ve sistematik bir yaklaşıma ulaşmak için içsel ve dışsal ortamın çözümlemesine yönelik yaygın olarak kullanılan bir araçtır (STEWART ve ark., 2002).

Her bir konunun kendine özgü olması nedeniyle, tüm sektörler (veya organizasyonlara) uygulanabilecek standart bir faktörler listesi bulunmamaktadır. Bununla birlikte üstünlükler, sektörün belirlenen hedeflerine ulaşmasına yardımcı olacak belirli olanaklar ve üstün avantajlardır. Zayıflıklar, sektörün belirli amaçlara ulaşmasını engelleyen gizli sınırlamalardır. Fırsatlar, sektöre avantajlı koşullar hazırlayan dışsal ortamdaki özelliklerdir. Tehditler ise, dışsal ortamda bulunan ve sektör için sorunlar oluşturan gelişmelerdir.

SWOT Çözümlemeleri sonucunda, aşağıdaki sorulara cevap bulunmaya çalışılmaktadır (ISU FALL, 2006):

- Üstünlükler nasıl **kullanılabilir**?
- Zayıflıklar nasıl **sona erdirilebilir**?
- Fırsatlardan tam olarak nasıl **faýdalanılabilir**?
- Tehditlerden zarar görmek nasıl **önlenebilir**?

SWOT Çözümlemeleri bir sektörü ve onun potansiyelini ortaya koymak için, bir strateji çalışmasının parçası olarak kullanılmaktadır. Bir sektör stratejisi oluşturulmadan önce, sektörü etkileyen ana faktörleri belirleme işlevi görmektedir. Bu nedenle SWOT Çözümlemeleri bir karar verme aracı olmayıp, faydalı bir yardımcı kılavuzdur.

SWOT Çözümlemeleri, bilgileri kolaylıkla her kesimden kişilerin anlayabileceği bir şekle dönüştürülmesini sağlaması nedeniyle, faydalı bir değerlendirme aracıdır. Bu hızlı değerlendirme aracı, araştırmacıya toplanan bilgilerin özetini sağlama imkanı vermektedir.

SWOT Çözümlemeleri ile ortaya konulan zayıflıkları üstünlükler haline getirmek ve tehditleri fırsatlara dönüştürecek alternatif stratejiler geliştirmek önem taşımaktadır.

2.2.2.2. Ranking (Sıralama) Tekniği (RT)

Bu teknik, SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerlerinin belirlenmesinde kullanılmaktadır (YILMAZ, 2006a; COŞGUN ve ark., 2007). Bunun için SWOT gruplarına ve

her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerine göreceli öncelik derecelerine göre hüküm verilmektedir. Sonrasında buna göre SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörleri sıralanmaktadır. Bu sıralama işlemi, “dokuz dereceli ölçek” vasıtasıyla yapılmaktadır. Bu ölçekte;

- 1- Zayıf oranda önemli
- 3- Daha az önemli
- 5- Orta derecede önemli
- 7- Daha çok önemli
- 9- Aşırı derecede önemli

olarak kabul edilmektedir. Bunlar yanında “2, 4, 6 ve 8 değerleri” de orta değerler olarak kullanılabilir. Böylece SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri, her bir SWOT grubuna veya SWOT faktörüne verilen sıraya dayalı olarak hesaplanmaktadır.

Örneğin bir (k) karar vericisi, (j) SWOT grubuna ait SWOT faktörlerine $r_{jk1}, r_{jk2}, \dots, r_{jkm}$ şeklinde bir sıralama verdiği kabul edilsin. Buna göre (j) SWOT grubundaki (i) SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri olan X_{ji} değeri, RT kullanılarak, aşağıdaki şekilde hesaplanabilir:

$$X_{ji} = \frac{\sum_k r_{jki}}{\sum_i \sum_k r_{jki}} \quad (i = 1, 2, \dots, m)$$

2.2.2.3. Doğrusal Kombinasyon Tekniği (DKT)

Bu teknikte, her bir SWOT faktörünün göreceli öncelik değerleri ile bu faktörlerin bağlı olduğu SWOT grubunun göreceli öncelik değeri çarpılmaktadır. Böylece SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri aynı ölçüğe konularak, birbirleri ile karşılaştırılabilir hale gelmektedir. Sonuçta belirli bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörünün önem sırası, SWOT faktörünün göreceli öncelik değeri ile bu faktörün ait olduğu SWOT grubunun göreceli öncelik değerinin çarpılması suretiyle elde edilmektedir. Böylece matematiksel olarak “doğrusal kombinasyon” işlemi gerçekleştirilmektedir (YILMAZ, 2004b).

Bu teknikte kullanılan doğrusal eşitlik, aşağıdaki şekilde gösterilebilir:

$$P_{ji} = W_{ji} \cdot X_{ji}$$

Burada,

P_{ji} = (j) SWOT grubundaki (i) SWOT faktörünün nihai öncelik değeri,
 W_{ji} = (i) SWOT faktörünün dahil olduğu (j) SWOT grubunun göreceli (aynı zamanda nihai) öncelik değeri,
 X_{ji} = (j) SWOT grubundaki (i) SWOT faktörünün göreceli öncelik değeridir.

2.2.3. R'WOT Tekniğinin Çözüm Aşamaları

R'WOT Tekniğinin anlaşılmasına yardımcı olma yönünde, bu tekniğin kullanılması durumunda izlenmesi gereken çözümleme süreci, aşağıdaki aşamalara ayrılmaktadır (YILMAZ, 2006a):

Aşama 1. SWOT Çözümlenmeleri Gerçekleştirilir: SWOT Çözümlenmeleri için öncelikle Üstünlükler, Zayıflıklar, Fırsatlar ve Tehditler olmak üzere dört ana başlıktan oluşan SWOT grupları belirlenir. Sonrasında bu SWOT gruplarının her birisi için, olabildiğince tarafsız şekilde, SWOT faktörleri sıralanır. Böylece elde edilen SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörleri, SWOT Çözümlenmelerine dahil edilir.

Ancak insan beyninin aynı anda en fazla 7 ± 2 elemanı karşılaştırabileceği belirtilmektedir (SCHOMOLDT ve ark., 1995). Bu nedenle her bir SWOT grubu dahilindeki SWOT faktörü sayısının dokuzdan fazla sayıda olmamasına dikkat edilmelidir.

Aşama 2. Dört SWOT Grubu İçin Karşılaştırmalar Yapılır: R'WOT Tekniğinin bu aşamasında, katılımcılara SWOT grupları arasında karşılaştırmalar yaptırılır. Bu karşılaştırmalar yaptırılır iken; (1) dört SWOT grubundan (Üstünlükler, Zayıflıklar, Fırsatlar ve Tehditler) hangisinin/hangilerinin daha çok tercih edildiği (önemli olduğu)? ve (2) daha çok tercih edilen SWOT grubunun/gruplarının diğerine/diğerlerine göre ne kadar daha çok tercih edildiği? sorulmaktadır. Bu sorular vasıtasıyla, katılımcıların her bir SWOT grubunun önceliğine yönelik bir hüküm belirtmesi istenmektedir. Böylece alınan yanıtlar, SWOT gruplarına ait göreceli öncelik değerlerinin RT kullanılarak hesaplanmasında veri olarak işlem görecektir. Sonuçta RT yardımıyla hesaplanan SWOT gruplarının göreceli öncelik değerlerinin toplamı, bire eşit olacaktır.

Aşama 3. Her Bir SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri İçin Karşılaştırmalar Yapılır: R'WOT Tekniğinde, bu aşamada, katılımcılardan her bir SWOT grubu için, bu grupların sahip olduğu SWOT faktörleri arasında karşılaştırmalar yapması istenir. Bunun için katılımcılara, her bir SWOT grubu için ayrı olarak, R'WOT Tekniğinin 2. Aşamasındaki sorulara benzer şekilde, (1) R'WOT Tekniğinin 1. Aşamasındaki SWOT Çözümlenmeleri ile belirlenen

SWOT faktörlerinden hangisini/hangilerini daha çok tercih ettiği? ve (2) daha çok tercih edilen SWOT faktörünün/faktörlerinin diğerine/diğerlerine göre ne kadar daha çok tercih ettiği? konusunda bir hüküm bildirmesi/bildirmeleri istenmektedir. Verilen yanıtlar esas alınarak, her bir SWOT grubu için, RT yardımıyla SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri hesaplanır. Elde edilen bu göreceli öncelik değerleri, katılımcıların SWOT faktörlerine yönelik göreceli üstünlüklerini yansıtmaktadır. Bu aşamada RT kullanılarak elde edilen SWOT faktörlerinin göreceli öncelik değerleri toplamı, her bir SWOT grubunda bire eşittir.

Aşama 4. Her Bir SWOT Faktörünün Nihai Öncelik Değeri Bulunur: R'WOT Tekniğine ait bu aşamada, DKT kapsamındaki sayısal hesaplamalara geçilmektedir. Burada 2. Aşamada yaptırılan karşılaştırmalara dayalı olarak hesaplanan her bir SWOT grubunun göreceli öncelik değeri ile 3. Aşamadaki karşılaştırmalara göre bulunan bu gruptaki SWOT faktörlerinin her birinin göreceli öncelik değeri ayrı olarak çarpılmaktadır. Böylece ilgili SWOT grubu dahilindeki her bir SWOT faktörünün nihai öncelik değerine ulaşılmaktadır. Bu işlem, dört SWOT grubunun her birisi için ayrı olarak gerçekleştirilmelidir. Sonuçta toplam değeri bir olan, tüm SWOT faktörlerinin öncelik değerleri elde edilmektedir.

Yukarıda çözüm aşamaları açıklanan R'WOT Tekniği sonucunda; SWOT Çözümlemelerinde ortaya konulan SWOT grupları ve her bir gruptaki SWOT faktörlerinin öncelikleri sayısal olarak belirlenmektedir. Böylece hem SWOT grupları hem de tüm SWOT faktörleri önem sırasına konulmaktadır. Bu durum SWOT Çözümlemelerinin daha gerçekçi ve ayrıntılı yorumlanmasına imkan vermektedir.

3. BULGULAR

Bu bölümde önce Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki örnek uygulama çalışmalarından elde edilen bulgular ayrı başlıklar halinde açıklanmakta, daha sonra bu iki araştırma alanına ait bulgular karşılaştırılmaktadır.

3.1. Cehennemdere Vadisine Yönelik Bulgular

Cehennemdere Vadisi için gerçekleştirilen SWOT Çözümlemeleri ile R'WOT Tekniği uygulama sonuçları, aşağıda ayrı alt başlıklar olarak açıklanmaktadır.

3.1.1. Cehennemdere Vadisi İçin SWOT Çözümlenmeleri

Cehennemdere Vadisinde ekoturizm sektörünün geliştirilmesine yönelik potansiyelleri ve kısıtları ortaya koymak amacıyla, araştırma ekibi tarafından öncelikle SWOT Çözümlenmeleri gerçekleştirilmiştir.

Bu amaçla konuyla ilgili literatürden, araştırma alanlarında görev yapan Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Yerel Toplum Temsilcileri, Sivil Toplum Kuruluşu Temsilcileri ve Sektör Uzmanlarıyla farklı zamanlarda gerçekleştirilen karşılıklı görüşmelerden, araştırma bölgelerinde daha önce yapılmış araştırma çalışmalarından ve arazi çalışmaları sırasında yapılan gözlem ve incelemelerden faydalanılmıştır.

SWOT Çözümlenmeleri yapılırken önce olası tüm SWOT faktörleri sıralanmış ve ardından bazı SWOT faktörleri elenmiş bazıları da aynı faktör altında birleştirilmiştir.

Sonuçta Cehennemdere Vadisindeki ekoturizmin geliştirilmesine yönelik dikkate alınacak SWOT grupları ile her bir SWOT grubu dahilindeki SWOT faktörleri belirlenmiştir. Bir başka ifadeyle SWOT Çözümlenmeleriyle, Cehennemdere Vadisinin ekoturizm sektörü açısından üstünlükleri ve zayıflıkları ile fırsatlar ve tehditleri, yani mevcut durumu ortaya konmuştur.

Buna göre Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm sektörünü değerlendirmede kullanılacak SWOT Çözümlenmelerinin “*Üstünlükler*” grubunda yer alacak SWOT faktörleri Ek Tablo 5’de gösterildiği şekilde belirlenmiştir.

Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm sektörüne yönelik SWOT Çözümlenmelerinin “*Zayıflıklar*” grubundaki SWOT faktörleri ise Ek Tablo 6’da sunulmuştur.

Cehennemdere Vadisine ait ekoturizm potansiyelini değerlendirmede kullanılan SWOT Çözümlenmelerinin “*Fırsatlar*” grubunda yer alması uygun görülen SWOT faktörleri ise Ek Tablo 7’de verilmiştir.

Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm potansiyeline yönelik SWOT Çözümlenmelerinin “*Tehditler*” grubunda ise, Ek Tablo 8’de sıralanan SWOT faktörleri bulunmaktadır.

SWOT Çözümlenmeleri sonucunda Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm sektörüne yönelik konuların bir incelemesi sağlanmıştır. Vadideki ekoturizm açısından olumlu yönler “*Üstünlükler*” ile ifade edilmiştir. “*Zayıflıklar*” vadide ekoturizm gelişimini olumsuz etkileyen konulardır. “*Fırsatlar*” vadide ekoturizm sektörü açısından geliştirilmeye değer olan faktörlerdir. “*Tehditler*” ise, vadide ekoturizm sektörünü sınırlandırıcı konulardır.

Böylece SWOT Çözümlenmeleri çerçevesinde, Cehennemdere Vadisinin ekoturizm sektörü açısından uygun olan özellikleri “*Üstünlükler*” ve “*Fırsatlar*”

kapsamında, uygun olmayan özellikleri ise “Zayıflıklar” ve “Tehditler” kapsamında sınıflandırılmıştır.

3.1.2. Cehennemdere Vadisi İçin R’WOT Tekniği Uygulama Sonuçları

Cehennemdere Vadisinde katılımcı bir yaklaşımla ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi amacıyla Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcilerine, Yerel Yöneticilere ve Yerel Halk Temsilcilerine, Ekoturistlere ve Uzmanlara, öncelikle “*SWOT ve Ranking Bilgi Formları*” yardımıyla yüz yüze bir form doldurma çalışması uygulanmıştır. Bu çalışmada, katılımcılara SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine ilişkin karşılaştırmalar yaptırılmıştır. Böylece elde edilen veriler kullanılarak, her bir katılımcı için, R’WOT Tekniği yardımıyla SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörleri için göreceli öncelik değerleri elde edilmiştir.

Bu araştırmada her bir katılımcının eşit önceliğe sahip olduğu varsayılmıştır. Bu nedenle her bir katılımcı gruba ait öncelik değerleri ve genel öncelik değerleri belirlenirken, katılımcılara ait R’WOT Tekniği öncelik sonuçlarının aritmetik ortalamaları alınmıştır.

Aşağıda her bir katılımcı grup itibarıyla elde edilen öncelikler ve sonuçta ulaşılan genel öncelikler, ayrı alt başlıklar halinde açıklanmaktadır.

3.1.2.1. Cehennemdere Vadisinde Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine Ait Öncelikler

Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm sektörüne yönelik gerçekleştirilen SWOT Çözümlemeleri sonucu elde edilen SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerinin önceliklerini belirlemek üzere karşılaştırmalar yapan ve toplam 29 kişiden oluşan “*Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri*” şu katılımcılardan oluşmaktadır: Mersin Orman Bölge Müdür Yardımcıları (2 kişi), Tarsus Orman İşletme Müdürü, Cehennemdere Orman İşletme Şefi, Buladan Orman İşletme Şefi, Tarsus Orman İşletme Şefi, Çamlıyayla Orman İşletme Şefi, Mersin İl Çevre ve Orman Müdür Yardımcısı, Mersin Milli Park Şube Müdürü, Mersin AGM Şube Müdürü, Mersin ORKÖY Şube Müdürü, Mersin Milli Park Şubesi Mühendisleri (2 kişi), Mersin AGM Mühendisi, Mersin AGM Şubesi Mühendisleri (4 kişi), Mersin ORKÖY Şubesi Mühendisi, Mersin ÇED Şubesi Mühendisi, Tarsus AGM Fidanlık Mühendisi, Mersin İl Kültür ve Turizm Şube Müdürü, Tarsus Müze Müdürlüğü Yetkilisi, Tarsus İlçe Tarım Müdürü, Çamlıyayla İlçe Özel İdare Müdürü, Çamlıyayla İlçe

Özel İdare Müdürlüğü Çalışanı, Çamlıyayla İlçe Tarım Müdürü, Çamlıyayla İlçe Tarım Müdürlüğü Mühendisi ve Çamlıyayla İlçe Nüfus Müdürü.

Yukarıdaki sıralanan Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine yönelik yaptıkları karşılaştırmalara dayalı olarak R'WOT Tekniği ile hesaplanan öncelik değerleri Ek Tablo 9'da sunulmaktadır.

Ek Tablo 9'daki öncelik değerleri incelendiğinde, Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin en yüksek önceliği “*Üstünlükler*” (0,3199) SWOT grubuna verdiği görülmektedir. Bunu sırasıyla “*Fırsatlar*” (0,2932) ve “*Zayıflıklar*” (0,2018) SWOT grupları izlemektedir. “*Tehditler*” (0,1850) SWOT grubu ise, Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine göre nispeten daha az önemlidir.

Buna karşın Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri “*Üstünlükler*” SWOT grubunda en yüksek öncelik taşıyan SWOT faktörü olarak “*Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri*” (0,0467) faktörünü düşünmektedir. Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine göre “*Fırsatlar*” SWOT grubundaki en yüksek öncelikli SWOT faktörü “*Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri*” (0,0377) iken, “*Zayıflıklar*” SWOT grubunda “*Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği*” (0,0251) ve “*Tehditler*” SWOT grubunda ise “*Kurumlararası koordinasyonsuzluk*” (0,0273) SWOT faktörleri en yüksek önceliğe sahiptir.

3.1.2.2. Cehennemdere Vadisinde Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerine Ait Öncelikler

Cehennemdere Vadisindeki örnek uygulama çalışmasında, SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine yönelik tercih ve hüküm belirtmeleri istenen toplam 22 kişilik “*Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcileri*” şunlardır: Mersin Dağcılık Kulübü Başkanı, Mersin Turizm Acentesi Yetkilisi, Tarsus Çevre, Kültür ve Sanat Derneği Temsilcisi, Tarsus TEMA Temsilciliği Üyeleri (2 kişi), Tarsus Ticaret ve Sanayi Odası Temsilcileri (2 kişi), Tarsus Ziraat Odası Temsilcisi, Çamlıyayla Güzelleştirme, Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı, Çamlıyayla Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı, Çamlıyayla Arıcılar Derneği Başkanı, Çamlıyayla Küçükbaş Hayvancılar Derneği Başkan Yardımcısı, Çamlıyayla Esnafları (2 kişi), Sebil Kasabası Ormancılık Kooperatifi Başkanı, Sarıkavak Köyü Kooperatifi Temsilcisi, Körmenlik Köyü Kooperatifi Temsilcisi, Kisecik Köyü Kooperatifi Temsilcisi, Meşelik Köyü Kooperatifi Temsilcisi, Çakırlı Köyü Kooperatifi Temsilcisi ve Çavdarlı Köyü Kooperatifi Temsilcisi.

Bu Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcilerinin SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörleri için yaptıkları karşılaştırmalara göre,

R'WOT Tekniği yardımıyla elde edilen öncelik değerleri Ek Tablo 10'da gösterilmektedir.

Ek Tablo 10'da sunulan öncelik değerlerine göre, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcileri için en yüksek öncelik taşıyan SWOT grubu “*Üstünlükler*” (0,3301) iken, bunu sırasıyla “*Fırsatlar*” (0,3169), “*Zayıflıklar*” (0,2151) ve “*Tehditler*” (0,1379) SWOT grupları takip etmektedir.

Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcileri “*Üstünlükler*” SWOT grubunda en yüksek önceliği “*Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk*” (0,0496) SWOT faktörüne vermiş iken, “*Fırsatlar*” SWOT grubunda “*Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma*” (0,0447), “*Zayıflıklar*” SWOT grubunda “*Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi*” (0,0260) ve “*Tehditler*” SWOT grubunda “*Kurumlararası koordinasyonsuzluk*” (0,0239) SWOT faktörlerinin en yüksek önceliğe sahip olduğunu düşünmektedir.

3.1.2.3. Cehennemdere Vadisinde Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerine Ait Öncelikler

Cehennemdere Vadisindeki örnek uygulama çalışmasına katılan ve toplam 11 kişiden oluşan “*Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri*” şunlardan oluşmuştur: Çamlıyayla Belediye Başkanı, Sebil Belediyesi Temsilcisi, Sarıkavak Köyü Muhtarı, Kisecek Köyü Muhtarı, Sarıkoyak Köyü Muhtarı, Çakırlı Köyü Muhtarı, Çavdarlı Köyü Muhtarı, Körmenlik Köyü Azası, Topaklı Köyü Azası, Meşelik Köyü Azası ve Belen Köyü Azası.

Yukarıda sıralanan Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerine yaptırılan karşılaştırmalara göre, R'WOT Tekniği kullanılarak elde edilen SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine ait öncelik değerleri Ek Tablo 11'de verilmektedir.

Ek Tablo 11'deki öncelik değerleri incelendiğinde, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerine göre en yüksek öncelik taşıyan SWOT grubunun “*Üstünlükler*” (0,3331) olduğu anlaşılmaktadır. Bu SWOT grubunu sırasıyla “*Zayıflıklar*” (0,2864), “*Fırsatlar*” (0,2609) ve “*Tehditler*” (0,1196) SWOT grupları izlemektedir.

“*Üstünlükler*” SWOT grubu kapsamında “*Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk*” (0,0583) SWOT faktörü, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri tarafından en yüksek öncelikli faktör olarak düşünülmektedir. Bu temsilciler için “*Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi*” (0,0374), “*Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma*” (0,0379) ve “*Kurumlararası koordinasyonsuzluk*” (0,0216) SWOT faktörleri ise, sırasıyla “*Zayıflıklar*”, “*Fırsatlar*” ve “*Tehditler*” SWOT gruplarının en yüksek öncelik taşıyan faktörleridir.

3.1.2.4. Cehennemdere Vadisinde Ekoturistlere Ait Öncelikler

Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik gerçekleştirilen SWOT Çözümlemeleri sonucu elde edilen SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörleri arasında karşılaştırma yaptırılan “*Ekoturistler*” 9 kişiden oluşmaktadır.

Ekoturistlerin SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine yönelik yaptıkları karşılaştırmalar veri alınarak, R’WOT Tekniği hesaplamalarıyla elde edilen öncelikler Ek Tablo 12’de sunulmuştur.

Ek Tablo 12’de görüleceği üzere, Ekoturistler “*Üstünlükler*” (0,3541) SWOT grubunu en yüksek öncelik taşıyan SWOT grubu olarak ifade etmişlerdir. Bunu sırasıyla “*Fırsatlar*” (0,3163), “*Zayıflıklar*” (0,1824) ve “*Tehditler*” (0,1471) SWOT grupları takip etmiştir.

Ekoturistlere göre , “*Üstünlükler*” SWOT grubunda en yüksek öncelikli SWOT faktörü “*Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri*” (0,0444) iken, “*Fırsatlar*” SWOT grubunda “*Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma*” (0,0416), “*Zayıflıklar*” SWOT grubunda “*Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi*” (0,0221) ve “*Tehditler*” SWOT grubunda “*Kurumlararası koordinasyonsuzluk*” (0,0223) SWOT faktörleri en yüksek önceliğe sahiptir.

3.1.2.5. Cehennemdere Vadisinde Uzmanlara Ait Öncelikler

Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm sektörünü değerlendiren SWOT Çözümlemelerinin sonucu olan SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerinin önceliklerini belirlemek üzere, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğünde çalışan ve 10 kişiden oluşan “*Araştırma Uzmanlarına*” karşılaştırmalar yaptırılmıştır.

Bu uzmanlar tarafından yapılan karşılaştırma verilerine göre, R’WOT Tekniği çözümlmelerinden elde edilen sonuçlar Ek Tablo 13’de verilmektedir.

Uzmanlara göre en yüksek öncelikli SWOT grubu, 0,2998 öncelik değeri ile “*Üstünlükler*” olmuştur. Bunu 0,2971 öncelik değeri ile “*Fırsatlar*”, 0,2103 öncelik değeri ile “*Zayıflıklar*” ve 0,1928 öncelik değeri ile “*Tehditler*” SWOT grupları takip etmektedir.

Öte yandan uzmanlar için “*Üstünlükler*” SWOT grubundaki en yüksek öncelikli SWOT faktörü, 0,0431 öncelik değeri ile “*Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri*” faktörüdür. Buna karşın “*Fırsatlar*” SWOT grubu içerisinde “*Ekoturizm için yeni yerlerden olma*” SWOT faktörü 0,0371 öncelik değeri ile uzmanlardan en yüksek önceliği almıştır. Yine uzmanlar için “*Zayıflıklar*” SWOT grubundaki öne çıkan SWOT faktörü, 0,0268 öncelik değeri ile

“Ekoturizm potansiyelinin farkında olmama” faktörüdür. “Tehditler” SWOT grubunda ise 0,0273 öncelik değerine sahip “Kurumlararası koordinasyonsuzluk” faktörü, uzmanlar tarafından en yüksek öncelikli SWOT faktörü olarak düşünülmektedir.

3.1.2.6. Cehennemdere Vadisinde Genel Öncelikler

Yukarıda açıklandığı üzere, Cehennemdere Vadisinde Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Uzmanlardan oluşan toplam 81 kişiye “SWOT ve Ranking Bilgi Formları” kullanarak, SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine yönelik karşılaştırmalar yaptırılmıştır. Elde edilen verilere dayalı olarak R’WOT Tekniği hesaplamaları gerçekleştirilmiştir. Sonuçta her bir katılımcı için, SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerinin öncelik değerlerine ulaşılmıştır.

Yine daha önce vurgulandığı üzere, bu çalışmada katılımcıların eşit ağırlığa sahip olduğu varsayıldığı için, tüm katılımcılara ait öncelik değerlerinin aritmetik ortalamaları alınmıştır. Böylece genel öncelikler itibarıyla, SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine ait öncelik değerleri Ek Tablo 14’de sunulduğu şekilde elde edilmiştir.

Ek Tablo 14’deki genel öncelik değerleri dikkate alındığında, Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm sektörüne yönelik örnek uygulama çalışması sonucunda en yüksek önceliğe sahip SWOT grubunun, 0,3258 öncelik değeri ile “Üstünlükler” grubu olduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla 0,2981 öncelik değeri ile “Fırsatlar” SWOT grubu ve 0,2158 öncelik değeri ile “Zayıflıklar” SWOT grubu izlemektedir. “Tehditler” SWOT grubu ise, 0,1604 öncelik değeri ile diğer SWOT gruplarına göre daha düşük önceliğe sahiptir.

Buna karşın her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerinin genel öncelik değerleri incelendiğinde, “Üstünlükler” SWOT grubu içinde yer alan SWOT faktörlerine ait öncelik değerlerinin ve öncelik sıralaması da Ek Tablo 14’de sunulmuştur. Cehennemdere Vadisinde ekoturizm sektörünü geliştirirken yardımcı olacak bu “Üstünlüklerden”, belirlenen öncelikleri doğrultusunda faydalanma yoluna gidilmelidir. Vadiye yönelik ekoturizm geliştirme stratejisinde belirlenen “Üstünlükler” dikkate alınmalı ve bunların tüm potansiyeli kullanılmalıdır.

“Zayıflıklar” SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerine ait öncelik değerleri ve öncelik sıralaması, Ek Tablo 14’de sunulduğu şekilde ortaya çıkmıştır. Cehennemdere Vadisinde ekoturizm gelişimini olumsuz yönde etkilediği belirlenen “Zayıflıklar”, belirlenen öncelik sırasına göre bertaraf edilmelidir. Bir başka ifadeyle Ek Tablo 14’de sıralanan “Zayıflıklar”, “Üstünlüklere” dönüştürülmelidir. Vadideki ekoturizm geliştirme stratejisi,

belirlenen “Zayıflıkların” taşıdığı olumsuzlukların azaltılması veya yok edilmesi yönünde eylemler içermelidir.

“Fırsatlar” SWOT grubu kapsamındaki SWOT faktörlerine ait öncelik değerleri ve öncelik sıralaması ise yine Ek Tablo 14’de gösterilmiştir. Cehennemdere Vadisine ait ekoturizm stratejisinde, ekoturizm gelişimine yardımcı olacak bu “Fırsatların” avantajları iyi değerlendirilmeli ve her birinden tam olarak faydalanma yoluna gidilmelidir.

“Tehditler” SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerine ait öncelik değerleri ve öncelik sıralaması ise Ek Tablo 14’de sunulmuştur. Cehennemdere Vadisine yönelik ekoturizm stratejisinde, ekoturizm gelişiminde karşılaşılması olası “Tehditlerin” farkında olunmalı ve bunlardan kaçınılmalıdır. Ek Tablo 14’deki her bir tehdit için, öncelik sırasına göre önceden tedbirler alınmalıdır. Bu kapsamda sıralanan bu “Tehditlerin”, “Fırsatlara” dönüştürülmesine çalışılmalıdır.

3.1.2.7. Cehennemdere Vadisi İçin Ekoturizm Faktörlerinin Öncelik Sıralaması

Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Uzmanların Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm potansiyeli ve kısıtları için yaptıkları karşılaştırmalara dayalı olarak, R’WOT Tekniği yardımıyla belirlenen genel önceliklere göre, tüm SWOT faktörlerinin öncelik sıralaması Ek Tablo 15’de sunulmaktadır.

Buna göre Cehennemdere Vadisinin ekoturizm sektörü açısından belirlenen üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditleri ile bunlara yönelik katılımcıların verdiği hüküm ve öncelikler bir bütün olarak dikkate alındığında, vadede ekoturizmin geliştirilmesine yönelik stratejilerde, planlamalarda ve yönetimde göz önünde tutulması gereken öncelikli faktörler ortaya konmuştur.

İlk 10 faktörü kapsayan öncelik sıralaması dikkate alındığında, en yüksek önceliğe sahip ilk beş SWOT faktörü “Üstünlükler” SWOT grubundadır. Bu durumda çalışmaya katılan temsilciler, Cehennemdere Vadisinde izlenecek ekoturizm geliştirme stratejisinin “Üstünlükler” SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerine dayalı olması gerektiğini ifade etmiştir.

Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm gelişimi açısından önem taşıyan ilk 10 faktörün dahil olduğu bir diğer SWOT grubu ise, “Fırsatlar” grubudur. Bu SWOT grubundan dört faktör, en yüksek öncelikli 10 faktör arasına girmiştir. Dolayısıyla katılımcıların verdikleri hükümlere göre, Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm gelişiminde izlenecek stratejinin diğer öncelikli faktörleri “Fırsatlar” SWOT grubundan olmalıdır.

3.2. Köprülü Kanyon Milli Parkına Yönelik Bulgular

Aşağıdaki alt başlıklarda öncelikle Köprülü Kanyon Milli Parkına ait SWOT Çözümlenmeleri incelenmiş, ardında bu araştırma alanına ait R'WOT Tekniği uygulama sonuçları ele alınmıştır.

3.2.1. Köprülü Kanyon Milli Parkı İçin SWOT Çözümlenmeleri

Cehennemdere Vadisinde gerçekleştirilen SWOT Çözümlenmelerindeki ilkelere benzer şekilde, araştırma ekibi tarafından öncelikle Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm gelişimini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik bir SWOT çalışması yapılmıştır.

Böylece Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörü için üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler SWOT gruplarının her birisi içindeki SWOT faktörleri tespit edilmiştir.

Cehennemdere Vadisi ile Köprülü Kanyon Milli Parkında yapılan SWOT Çözümlenmeleri sonucunda, her ne kadar bazı SWOT faktörleri farklı olsa da, diğer bazı SWOT faktörlerinin her iki araştırma alanı için de aynı olduğu görülmüştür.

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörüne yönelik SWOT Çözümlenmelerinde “*Üstünlükler*” grubunda yer alan SWOT faktörleri Ek Tablo 16’da sunulmuştur.

Köprülü Kanyon Milli Parkı ekoturizm gelişimi için gerçekleştirilen SWOT Çözümlenmelerinde “*Zayıflıklar*” grubuna dahil olan SWOT faktörleri Ek Tablo 17’de sıralanmıştır:

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörünü değerlendirmede esas alınan SWOT Çözümlenmelerinin “*Fırsatlar*” grubunu oluşturan SWOT faktörleri ise Ek Tablo 18’de verilmiştir.

Nihayet Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm gelişimine ait SWOT Çözümlenmelerinin “*Tehditler*” faktörleri ise Ek Tablo 19’da gösterilmiştir.

3.2.2. Köprülü Kanyon Milli Parkı İçin R'WOT Tekniği Uygulama Sonuçları

Cehennemdere Vadisindeki uygulamalarda olduğu gibi, Köprülü Kanyon Milli Parkındaki çalışmada da, öncelikle Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcilerine, Yerel Yöneticilere ve Yerel Halk Temsilcilerine, Ekoturistlere ve Uzmanlara “*SWOT ve Ranking Bilgi*

Formları” kullanılarak SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine ilişkin karşılaştırmalar yaptırılmıştır. Buradan elde edilen veriler daha sonra R’WOT Tekniği ile değerlendirilerek, her bir katılımcının SWOT grupları ve faktörlerine verdiği öncelikler tespit edilmiştir.

Cehennemdere Vadisinde olduğu gibi Köprülü Kanyon Milli Parkındaki uygulamalarda da, her bir katılımcı eşit öncelikli kabul edilmiş ve bu nedenle katılımcılara ait R’WOT Tekniği öncelik sonuçlarının aritmetik ortalamaları alınarak her bir katılımcı gruba ait öncelik değerleri ve genel öncelik değerleri belirlenmiştir.

Her bir katılımcı grup itibarıyla elde edilen öncelikler ve genel öncelikler, aşağıdaki alt başlıklarda incelenmektedir.

3.2.2.1. Köprülü Kanyon Milli Parkında Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine Ait Öncelikler

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm gelişimine yönelik potansiyelleri ve kısıtları ortaya koyan SWOT Çözümlemelerindeki SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine yönelik öncelikleri belirleme çalışmasına katılan ve toplam 40 kişiden oluşan “*Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri*” şunlardır: Milli Parklar Şube Müdürlüğü Temsilcisi (10 kişi), ORKÖY Şube Müdürlüğü Temsilcisi (4 kişi), Ağaçlandırma Şube Müdürlüğü Temsilcisi (4 kişi), Manavgat Orman İşletme Müdürlüğü Temsilcisi (5 kişi), Taşağul Orman İşletme Müdürlüğü Temsilcisi (6 kişi), Serik Orman İşletme Müdürlüğü Temsilcisi (4 kişi) ve Manavgat Tarım İlçe Müdürlüğü Temsilcisi (7 kişi).

Bu temsilcilere yönelik olarak elde edilen R’WOT Tekniği hesaplamalarına ait sonuçlar Ek Tablo 20’de verilmektedir.

Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri için en yüksek öncelik taşıyan SWO grubu, “*Üstünlükler*” (0,2654) grubudur. Bunu “*Tehditler*” (0,2536) ve “*Fırsatlar*” (0,2444) SWOT grupları takip etmektedir. “*Zayıflıklar*” (0,2367) SWOT grubu ise Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin en düşük öncelikli olarak düşündüğü SWOT grubudur.

Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin “*Üstünlükler*” SWOT grubunda en yüksek önceliği verdiği SWOT faktörü “*Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri*” (0,0358) olarak belirlenmiştir. “*Tehditler*” SWOT grubunda yer alan “*Kurumlararası koordinasyonsuzluk*” (0,0314) SWOT faktörü, Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerine göre en yüksek öncelikli faktördür. Bu temsilciler için “*Fırsatlar*” SWOT grubunun öne çıkan SWOT faktörü ise “*Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma*” (0,0309) faktörüdür. Aynı temsilcilere göre “*Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları*” (0,0288) SWOT faktörü ise, “*Zayıflıklar*” SWOT grubunun en önemli faktörüdür.

3.2.2.2. Köprülü Kanyon Milli Parkında Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerine Ait Öncelikler

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki örnek uygulama çalışmasına “Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcileri” olarak katılan ve SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine yönelik karşılaştırmalar yapan ve toplam 14 kişiden oluşan temsilciler şunlardır: Antalya’daki Rehberler (4 kişi), Antalya Toros Doğa Sporları Kulübü Temsilcileri (3 kişi), Antalya Orman Mühendisleri Odası Temsilcileri (3 kişi), Antalya Ziraat Mühendisleri Odası Temsilcileri (3 kişi) ve Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Temsilcisi.

Yukarıdaki Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerinin SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine yönelik yaptıkları karşılaştırmalara dayalı olarak gerçekleştirilen R’WOT Tekniği çözümlerinin sonuçları Ek Tablo 21’de sunulmuştur.

Ek Tablo 21 incelendiğinde, Çıkar ve Baskı Gruplarının “Üstünlükler” (0,2600) SWOT grubunu en yüksek öncelikli grup olarak düşündüğü anlaşılmaktadır. Bu SWOT grubunu sırasıyla “Fırsatlar” (0,2575), “Tehditler” (0,2461) ve “Zayıflıklar” (0,2364) grupları takip etmektedir.

Çıkar ve Baskı Grupları için, “Üstünlükler” SWOT grubundaki en önde gelen SWOT faktörü “Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri” (0,0349) iken, “Fırsatlar” SWOT grubunda “Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma” (0,0314), “Tehditler” SWOT grubunda “Kurumlararası koordinasyonsuzluk” (0,0291) ve “Zayıflıklar” SWOT grubunda ise “Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları” (0,0286) SWOT faktörleri en yüksek öneme sahiptir.

3.2.2.3. Köprülü Kanyon Milli Parkında Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerine Ait Öncelikler

Köprülü Kanyon Milli Parkında çalışmaya katılarak bilgi formlarını dolduran ve toplam 18 kişiden oluşan “Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri” şunlardır: Manavgat Kaymakamı, Yeşilbağ köyü muhtarı ve azası, Bozyaka köyü muhtarı, Altinkaya köyü muhtarı ve azası, Karabük köyü muhtarı, Burmahan köyü muhtarı, Düzağaç köyü muhtarı, Ballıbucağ köyü muhtarı, Sağırın köyü muhtarı, Kırkkavak köyü muhtarı ve azası, Değirmenözü köyü muhtarı ve azası, Gaziler köyü muhtarı ve azası ve Çaltepe köyü muhtarı.

Yukarıda belirtilen Yerel Yöneticiler Yerel Halk Temsilcileri tarafından yapılan karşılaştırmalar göre, R’WOT Tekniği yardımıyla belirlenen SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine ait öncelik değerleri Ek Tablo 22’de gösterilmektedir.

Buna göre Yerel Yöneticiler Yerel Halk Temsilcilerinin en yüksek öncelikli olarak düşündüğü SWOT grubu “Fırsatlar” (0,2863) grubudur. Bu

temsilciler için diğler SWOT gruplarının öncelik sırası ise “Zayıflıklar” (0,2588), “Tehditler” (0,2460) ve “Üstünlükler” (0,2089) şeklindedir.

“Fırsatlar” SWOT grubu kapsamında “Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma” (0,0364) SWOT faktörü, Yerel Yöneticiler Yerel Halk Temsilcileri tarafından en yüksek öncelikli faktör olarak gösterilmektedir. Yine bu temsilciler için “Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği” (0,0346), “Kurumlararası koordinasyonsuzluk” (0,0348) ve “Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri” (0,0256) SWOT faktörleri ise, sırasıyla “Zayıflıklar”, “Tehditler” ve “Üstünlükler” SWOT gruplarının en yüksek öncelik taşıyan faktörleri olmuştur.

3.2.2.4. Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturistlere Ait Öncelikler

Köprülü Kanyon Milli Parkı ekoturizm gelişimini değerlendiren SWOT Çözümlemelerindeki SWOT gruplarına ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine yönelik hüküm belirten “Ekoturistlerin” sayısı 2’dir.

Bu ekoturistlerin SWOT gruplarını ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerini karşılaştırmalarıyla elde edilen veriler R’WOT Tekniği yardımıyla değerlendirilmiş ve Ek Tablo 23’de sunulan öncelik değerlerine ulaşılmıştır.

Ek Tablo 23 incelendiğinde, ekoturistlerin en yüksek öncelikli SWOT grubu olarak “Üstünlükler” (0,2792) SWOT grubunu düşündüğü, bunu sırasıyla “Fırsatlar” (0,2565), “Zayıflıklar” (0,2532) ve “Tehditler” (0,2110) SWOT gruplarının takip ettiği anlaşılmaktadır.

Yine ekoturistler için, “Üstünlükler” SWOT grubundaki eşit öncelik değerine sahip en yüksek öncelikli SWOT faktörleri “Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri” ve “Ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar” (0,0382) faktörleridir. “Fırsatlar” SWOT grubunda yer alan “Ekoturizm geliştirmeye kuruluşların arzusu” (0,0349) SWOT faktörü, ekoturistler için en önde gelen faktördür. Buna karşın ekoturistler için “Zayıflıklar” SWOT grubundaki “Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları” ve “Ekoturizm için finanssal kaynak yetersizliği” SWOT faktörleri eşit öncelik değerlerine (0,0345) sahip öncelikli faktörlerdir. Nihayet ekoturistler tarafından “Tehditler” SWOT grubu kapsamındaki “Kurumlararası koordinasyonsuzluk” ve “Ekoturizm planlamada olası başarısızlıklar” SWOT faktörleri 0,0337 öncelik değerleriyle en önde gelen faktörler olarak düşünülmektedir.

3.2.2.5. Köprülü Kanyon Milli Parkında Uzmanlara Ait Öncelikler

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörüne yönelik SWOT Çözümlemeleri sonucu elde edilen SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerinin önceliklerini belirlemek üzere, Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğünde görev yapan ve 18 kişiden oluşan “*Araştırma Uzmanı*” hüküm belirtmiştir.

Bu uzmanların SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörleri için yaptıkları karşılaştırmalar veri olarak alınarak, R’WOT Tekniği uygulamalarıyla elde edilen öncelik değerleri Ek Tablo 24’de gösterilmektedir.

Ek Tablo 24’e göre, uzmanlar için en yüksek öncelikli SWOT grubu “*Üstünlükler*” (0,2713) iken, bunu sırasıyla “*Fırsatlar*” (0,2586), “*Tehditler*” (0,2551) ve “*Zayıflıklar*” (0,2151) SWOT grupları takip etmektedir.

Uzmanlar “*Üstünlükler*” SWOT grubu kapsamında en yüksek önceliği “*Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri*” (0,0356) SWOT faktörüne vermekte iken, “*Fırsatlar*” SWOT grubunda “*Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşma*” (0,0328), “*Tehditler*” SWOT grubunda “*Yoğun turizmle ekolojik ve çevresel zararlar*” (0,0323) ve “*Zayıflıklar*” SWOT grubunda ise “*Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı*” (0,0264) SWOT faktörlerini en yüksek öncelikli olarak düşünmektedir.

3.2.2.6. Köprülü Kanyon Milli Parkında Genel Öncelikler

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki toplam 92 kişiden oluşan Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grubu Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Uzmanlara yaptırılan karşılaştırmalar sonucu elde edilen verilere dayalı olarak, R’WOT Tekniği yardımıyla her bir katılımcı için SWOT grupları ve her bir SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine yönelik öncelik değerlerine ulaşılmıştır. Ardından daha önce belirtildiği üzere, katılımcılar eşit ağırlığa sahip olduğu varsayılmış ve tüm katılımcılara ait öncelik değerlerinin aritmetik ortalamaları alınmıştır.

Böylece Köprülü Kanyon Milli Parkındaki tüm katılımcıların SWOT grupları ve her bir SWOT grubundaki SWOT faktörlerine yönelik yaptıkları karşılaştırmalar esas alınarak, R’WOT Tekniği hesaplamaları sonucu elde edilen genel öncelik değerleri Ek Tablo 25’de verilmektedir.

Ek Tablo 25’deki genel öncelik değerlerine göre, Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm gelişimine yönelik örnek uygulama çalışmasına dahil olan katılımcılar en yüksek önceliği “*Fırsatlar*” (0,2576) SWOT grubuna vermektedir. Bunu sırasıyla “*Üstünlükler*” (0,2549) ve “*Tehditler*” (0,2503) SWOT grupları izlemektedir. “*Zayıflıklar*” (0,2371) SWOT grubu ise, Köprülü

Kanyon Milli Parkındaki katılımcılar için nispeten daha az önem taşıyan SWOT grubudur.

Öte yandan “Üstünlükler”, “Zayıflıklar”, “Fırsatlar” ve “Tehditler” SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerinin genel öncelik değerleri de Ek Tablo 25’de sunulmaktadır.

3.2.2.7. Köprülü Kanyon Milli Parkı İçin Ekoturizm Faktörlerinin Öncelik Sıralaması

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörünü değerlendirmek üzere bu çalışmaya katılan Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Uzmanların yaptıkları karşılaştırmalara göre, R’WOT Tekniği kullanılarak elde edilen tüm SWOT faktörlerinin genel öncelik değerleri ve öncelik sıralaması Ek Tablo 26’da sunulmuştur.

Böylece Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizmin geliştirilmesine yönelik olarak katılımcı yaklaşımla gerçekleştirilen bu çözümlere göre, ekoturizm geliştirme stratejilerinde dikkate alınması gereken öncelikli faktörler tespit edilmiştir.

3.3. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkına Yönelik Bulguların Karşılaştırılması

Aşağıdaki alt başlıklarda öncelikle Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı için gerçekleştirilen SWOT Çözümlerine ait bulgular, ardından bu araştırma alanlarındaki ekoturizm faktörlerinin öncelik sıralamasına yönelik bulgular karşılaştırılmıştır.

3.3.1. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki SWOT Çözümlerine Yönelik Bulguların Karşılaştırılması

Yukarıdaki bölümlerde açıklandığı üzere, bu çalışma kapsamında proje ekibi tarafından Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm gelişimine yönelik mevcut durumu ortaya koymak üzere, öncelikle bir SWOT Çözümlemesi yapılmıştır. Böylece her iki çalışma alanındaki ekoturizm sektörüne yönelik stratejilerin dikkate alınması gereken üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditlerin neler olduğu tespit edilmiştir. Aşağıda her bir

SWOT grubu itibariyle Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ele alınmıştır.

3.3.1.1. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Üstünlükler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması

Ek Tablo 27’de Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörünün geliştirilmesiyle ilgili SWOT Çözümlmelerine ait “Üstünlükler” SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörleri karşılaştırılmıştır.

Ek Tablo 27’ye göre Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı, ekoturizm sektörüne yönelik sahip oldukları “Üstünlükler” açısından oldukça “benzerlikler” taşımaktadır.

Nitekim her iki araştırma alanı da bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri olarak dağlara, nehirlere, çayırlara, göllere, şelalelere, ilginç jeolojik oluşumlara, panoramik noktalara, flora ve fauna zenginliğine sahiptir.

Bunun yanında tarihi yerler, tarihi yapılar, arkeolojik yerler ve buluntular, folklorik değerler, göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık, el sanatları, festival ve panayırılar, bilimsel yerler, yerel yemekler ve içecekler, spor etkinliklerine uygun alanlar, geleneksel tarım... vb. zengin tarihi ve kültürel miras değerleri bu alanları ekoturizm açısından güçlü kılmaktadır.

Tipik Akdeniz iklimine sahip her iki alan da, yılın dört mevsiminde ekoturizm etkinliklerine imkan vermektedir.

Öte yandan her iki araştırma alanında da turizmin önemini anlamış, ekoturizme ilgi duyan ve bölgelerinde ekoturizmin geliştirilmesine sıcak bakan bir yerel toplum bulunmaktadır.

Hem Cehennemdere Vadisinde hem de Köprülü Kanyon Milli Parkında çok çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alan bulunmaktadır. Bu etkinliklere örnek olarak; kuş gözleme, yaban hayatı gözleme, flora keşif yürüyüşü, sportif doğa yürüyüşü, odun dışı orman ürünleri keşif ve faydalanma gezisi, doğa keşif yürüyüşü, yolda bisiklet turu, kano ile yolculuk yapma, kayak ile yolculuk yapma, sal ile yolculuk yapma, sırt çantası ile yolculuk yapma, at ile yolculuk yapma, kır yürüyüşü, patikada dağ bisikletçiliği, doğa fotoğrafçılığı, kamp yapma, dağcılık/kaya tırmanma, yol bulma sporu, mağaracılık, kırdaki kayak yapma, ATV aracının kullanımı, ilginç yerleri gezme... vb. etkinlikler sayılabilir.

Bunun yanında her iki araştırma alanı da iyi bir ulaşım ağına sahip olup, büyük yerleşim yerlerine ve havaalanlarına yakınlıklarıyla dikkat çekmektedir.

Bununla birlikte Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörünün “Üstünlükleri” yönünden bazı “farklılıklar” da mevcuttur.

Nitekim Köprülü Kanyon Milli Parkı halen ulusal ve uluslararası ölçekte kitle turizmine açık olmasına rağmen, Cehennemdere Vadisinin henüz turizmin gelişmediği korunan bir alan (Av-Yaban Hayatı Koruma ve Üretim Alanı, Yaban Hayatı Koruma Sahası) olması onu ekoturizm gelişimi yönünden yeni bir aday ekoturizm bölgesi haline getirmektedir.

Her ne kadar Köprülü Kanyon Milli Parkı için de geçerli olmasına rağmen, bu alan için yapılan SWOT Çözümlmelerine dahil olmayan üniversiteler ve araştırma kurumlarının varlığı konusu, Cehennemdere Vadisi için önemli bir avantaj olarak düşünülmüştür. Nitekim Cehennemdere Vadisini içine alan bölgede görev yapan üniversiteler (Mersin Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi ve Çağ Üniversitesi) ve araştırma kurumları (Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Müdürlüğü), bölgede ekoturizmin geliştirilmesi yönünde araştırmalar yapabilmeleri açısından önemlidir.

Buna karşın Köprülü Kanyon Milli Parkı geçmişten bu yana korunan alan statüsüne (Milli Park) sahip tanınan bir yerdir. Cehennemdere Vadisinin ise tanıtım eksikliği bulunmaktadır.

Köprülü Kanyon Milli Parkında geçmiş yıllarda dünya bankası destekli biyolojik çeşitliliği ve doğayı korumaya yönelik katılımcı planlamanın yapıldığı, ekoturizm uygulamalarının da desteklendiği bir proje yürütülmüştür. Bu çalışma, Köprülü Kanyon Milli Parkına yönelik ekoturizm gelişimi için bir deneyim sağlamıştır. Cehennemdere Vadisinde ise ekoturizm sektörüyle ilgili her ne kadar geçmişte araştırma projeleri yürütülse de, herhangi bir uygulama çalışması yapılmamıştır.

3.3.1.2. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Zayıflıklar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkına yönelik ekoturizm gelişimi için gerçekleştirilen SWOT Çözümlmelerindeki “Zayıflıklar” SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerinin karşılaştırılması Ek Tablo 28’de sunulmaktadır.

Buna göre Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörünün gelişimi için kısıt oluşturan “Zayıflıkların” çoğu konuda “benzerlikler” taşıdığı görülmektedir.

Her şeyden önce ülkemizde ekoturizm konusunda kapsamlı bir yasal düzenlemenin olmayışı hem bu araştırma alanları hem de diğer potansiyel ekoturizm alanları için önemli bir eksikliklerdir.

Hem Cehennemdere Vadisinde hem de Köprülü Kanyon Milli Parkında konaklama, kanalizasyon, çöp toplama, atık bertaraf, kötü satıh kaplamalı yollar, tanıtım ve trafik işaretlerinin olmayışı, cep telefonu kapsam alanı... vb.

altyapı olanakları yetersizdir. Bu durum ekoturizm gelişimini olumsuz etkileyecektir.

Ülkemizde ekoturizm gelişimini teşvik edecek finansal kaynakların yetersiz oluşu, araştırma alanları için olduğu kadar diğer potansiyel ekoturizm geliştirme alanları için de, ekoturizmin gelişimini engelleyen bir diğer faktördür.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı bölgelerinde girişimcilik ve gelir düzeyinin düşüklüğü, ekoturizm gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Cehennemdere Vadisinde ekoturizm konusunda kamu ve özel sektörün deneyimi bulunmamaktadır. Benzer şekilde, her ne kadar kitle turizmi konusunda gelişmiş olsa da, Köprülü Kanyon Milli Parkının bulunduğu Antalya'da da ekoturizm konusunda profesyonel olarak çalışan kamu ve özel sektör kuruluşları mevcut değildir.

Hem Cehennemdere Vadisinde hem de Köprülü Kanyon Milli Parkında tanıtım, kalifiye kılavuzluk hizmetleri, turizm bürosu vb. ekoturizm için gerekli olanakların ve hizmetler yetersizdir.

Öte yandan Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında bir çok ekoturizm etkinliğinin gerçekleştirilebileceği alanların henüz farkında olunmaması, bu bölgelerdeki ekoturizm potansiyelinden faydalanmayı engellemektedir.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkının ekoturizm sektörünün gelişimi yönünden taşıdığı "*Zayıflıklar*" arasında bazı "*farklılıklar*" bulunduğu da görülmektedir.

Yine Cehennemdere Vadisinde Kamu, Çıkar ve Baskı Grupları, Yerel Yöneticiler ve Uzmanların işbirliği içinde gerçekleştirilecek bir ekoturizm geliştirme anlayışı henüz bulunmamaktadır.

Cehennemdere Vadisinin bir diğer olumsuzluğu ise ulusal ve uluslararası düzeyde henüz iyi bir şekilde tanıtımının yapılmamış olması iken, Köprülü Kanyon Milli Parkının turizmin geliştiği bir bölgede olması nispeten dahi iyi bilinmesini sağlamaktadır.

Daha önce bahsedilen Köprülü Kanyon Milli Parkında uygulanan dünya bankası destekli proje, yerel toplumun beklentilerini yeterince karşılamamıştır. Bu durum Köprülü Kanyon Milli Parkı dahilinde yaşayan halkın ekoturizm gelişimine bakışını olumsuz etkileyebileceği için, olumsuzluk olarak görülmüştür.

Nihayet Köprülü Kanyon Milli Parkının halen kitle turizmi amaçlı kullanılması da, bu bölgedeki ekoturizm sektörünün gelişimini engelleyici bir diğer faktördür.

3.3.1.3. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Fırsatlar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması

Ek Tablo 29’da Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm gelişimine yönelik gerçekleştirilen SWOT Çözümlemeleri sonucu elde edilen “Fırsatlar” SWOT faktörlerinin karşılaştırılması sunulmaktadır.

Ek Tablo 29 incelendiğinde, Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkının, ekoturizm gelişimi açısından taşıdıkları “Fırsatların” bir faktör hariç tamamının birbirine “benzediği” anlaşılmaktadır.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm gelişimi sonucu, yeni ekoturizm acenteleri ve ekoturizm birlikleri oluşacaktır.

Her iki alanda da ekoturizmin yerel ekonomiyi canlandırması, istihdam ve gelir olanaklarını arttırması sonucu kırsal kalkınma sağlanacaktır.

Dünyada ve Türkiye’de ekoturizmin giderek popülerlik kazanması sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi, bu araştırma alanlarındaki ekoturizm gelişimi için bir fırsat olarak düşünülmektedir.

Hem Cehennemdere Vadisinde hem de Köprülü Kanyon Milli Parkında keşfedilmemiş bir çok ekoturizm değerinin bulunması, bir diğer avantajdır.

Her iki araştırma alanında da işgücünün ve konaklama yerlerinin ucuz olması, ekoturizm gelişimini olumlu etkileyen faktörlerdir.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı, orman alanları itibariyle zengindir. Orman alanlarının işlevsel planlamasında ekoturizm sektörüne ayrılacak alanların belirlenerek, ormanların ekoturizm gelişimi yönünde kullanımı ve yönetimi sağlanabilecektir.

Bu araştırma alanlarındaki ekoturizmin uygun bir şekilde geliştirilmesi için Kamu Kurum ve Kuruluşlar, Çıkar ve Baskı Grupları, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk, Ekoturistler ve Uzmanların arzusu, bir fırsat olarak görülmektedir.

Öte yandan her iki araştırma alanına da hava, deniz, kara ve demiryolu vasıtasıyla kolaylıkla ulaşabilme imkanı bulunmaktadır. Bu durum ekoturizm sektörü için önemli bir üstünlüktür.

Buna karşın Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörünün geliştirilmesine ait “Fırsatlar” yönünden “farklılık” durumu da bulunmaktadır.

Nitekim Cehennemdere Vadisi turizme açılmamış ve nispeten korunmuş doğal, tarihi ve kültürel değerleriyle, daha kalabalık ve popüler ekoturizm yerlerine alternatif yeni yerlerden birisinin olması özelliği ile dikkat çekmektedir. Köprülü Kanyon Milli Parkı ise, daha önce belirtildiği üzere yoğun turizme açılmış bir bölgedir.

Ancak turizmin geliştiği bir bölge olmasıyla turizm sektöründe deneyimli bir yöre halkı bulunmakta ve bu durum Köprülü Kanyon Milli Parkında fırsata dönüşmektedir.

3.3.1.4. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki “Tehditler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı için ekoturizm sektörünün gelişimine yönelik SWOT Çözümlemelerindeki “Tehditler” SWOT grubu içerisindeki SWOT faktörlerine ait karşılaştırmalar Ek Tablo 30’da sunulmaktadır.

Ek Tablo 30 incelendiğinde, Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörünün gelişimini olumsuz etkileyen “Tehditlerin” yine bir çok konuda “benzerlikler” taşıdığı anlaşılmaktadır.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm gelişimiyle yoğun turist akışı sonucu yerli halkın kimliğinin, kültürünün ve sosyal yaşamının olumsuz yönde etkilenmesi tehlikesi bulunmaktadır.

Yine bu alanlara taşıma kapasitesinin üzerinde turist akışı sonucu hava kirliliği, su kirliliği, gürültü, endemik türlere yönelik yasadışı ticaret ve kaçakçılık, faunaya bozucu etkiler, arkeolojik ve tarihi alanlara zarar, katı ve sıvı atıklar, erozyon, kaçak avcılık ve balıkçılık, orman yangınları vb. ekolojik ve çevresel zararlar oluşması riski göz önünde tutulmalıdır.

Her iki araştırma alanı için de ekoturizmle ilgili kurum ve kuruluşlar arasında olabilecek koordinasyon eksikliğinin farkında olunmalıdır.

Araştırma alanlarında ekoturizm gelişmesinin iyi şekilde planlanmaması, ekoturizm kavramının tam olarak uygulanmamasına ve arzulanan ekoturist tiplerinin alana çekilememesine yol açacaktır.

Turizm firmalarının ekoturizmin geliştirilmesine yönelik ortak bir stratejiye sahip olmamaları, her iki araştırma alanında da ekoturizm gelişine sorun teşkil edecektir.

Ayrıca kontrolsüz ve bilinçsiz ekoturlar sonunda turistlerin can ve mal kayıplarının artması da, araştırma alanlarının kötü şöhrete sahip olmalarına neden olacaktır. Böylece bu bölgelerde, ekoturizm sektöründen beklenen faydalara ulaşamayacaktır.

Buna karşın Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm gelişimi açısından mevcut “Tehditler” arasında bir takım “farklılıklar” da bulunmaktadır.

Nitekim Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm gelişimi için öncelikli düşünülen bir tehdit, ülkemizin ve dünyanın diğer yerlerinde kurulmuş ekoturizm alanları ile rekabet etme konusudur.

Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm sektörü için bir diğer sorun teşkil edebilecek tehdit, ekoturizm gelişmesi sonucu oluşacak istihdam imkanı ile bölgeye olabilecek yoğun göçtür.

Ülke ve bölge ekonomisinin gelişme önceliklerinde olası değişiklikler de, Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm gelişimini olumsuz etkileyebilecek bir diğer tehdit konusudur.

Buna karşın Köprülü Kanyon Milli Parkı ekoturizm sektörü için ise, dikkate alınması gerektiği düşünülen bir tehdit, bölgenin yasal statüsünün önem ve avantajlarının yöre halkına yeterince anlatılamaması sonucu ortaya çıkan yanlış arazi kullanımınıdır.

Yine Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm gelişimi önündeki bir diğer tehlike, bölgedeki kontrolsüz otlatma, kontrolsüz turizm, kaçak kesimler ve kaçak yapılaşma gibi yasa dışı uygulamalarla bölgenin ekoturizm potansiyelinin kısa sürede yitirilme tehlikesidir.

Bölgedeki turizmle ilgili kurumlar arasındaki yasal yetki karmaşasının ekoturizmin planlı gelişmesini engellemesi konusu da, Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörü için bir diğer tehdittir.

3.3.2. Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Faktörlerinin Öncelik Sıralamasına Yönelik Bulguların Karşılaştırılması

Cehennemdere Vadisinde ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm sektörünün gelişimine yönelik Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Uzmanlar tarafından yapılan karşılaştırmalar esas alınarak R'WOT Tekniği yardımıyla elde edilen genel öncelik değerleri dikkate alındığında, öncelikli ilk 10 SWOT faktörlerinin karşılaştırılması Ek Tablo 31'de verilmektedir.

Buna göre alanın korunan doğal yapısı ve üstün doğal kaynak değerleri, hem Cehennemdere Vadisi hem de Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm sektörü gelişim stratejisinin en önemli faktörü durumundadır.

Sahip olduğu doğal koşulları ile araştırma alanları, dört mevsim ekoturizm imkanı sağlamaktadır. Bu özellik, her iki araştırma alanındaki ekoturizm stratejisi için de, öncelikli ilk 10 faktör arasındadır.

Ekoturizm gelişimi sonucu yaşanacak istihdam ve gelir artışıyla bölge ekonomisindeki canlanma, hem Cehennemdere Vadisi hem de Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm sektörü stratejileri için önem taşıyan ilk 10 faktörden biri olmuştur.

Öte yandan her iki araştırma alanına da hava, deniz, kara ve demiryolu vasıtasıyla kolaylıkla ulaşılabilir. Bu fırsat, her iki araştırma alanındaki ekoturizm geliştirme stratejisini için de öncelikli faktörlerdendir.

Bu araştırma alanlarının ekoturizm gelişimi yönünden bir diğer önde gelen faktörü ise, keşfedilmemiş bir çok ekoturizm değerleridir. Nitekim bu avantaj, her iki araştırma alanının ekoturizm stratejisi için de, öncelikli ilk 10 faktör arasında görülmektedir.

Buna karşın Cehennemdere Vadisindeki ekoturizm gelişme stratejisi açısından öncelikli ilk 10 faktör arasındaki diğer konular ise; ekoturizmin önemini anlamış ve bölgede ekoturizm gelişimini destekleyen misafirperver yerel toplum, nispeten korunmuş temiz ve sağlıklı ortam, çeşitli ekoturizm etkinliklerinin uygulanmasına elverişli alanların varlığı, kitle turizminin bulunmadığı yeni bir kırsal turizm bölgesi olması ve yeni bir alternatif ekoturizm uygulama alanı olarak dikkat çekmesidir.

Köprülü Kanyon Milli Parkındaki ekoturizm stratejisinde göz önünde tutulması gerek diğer öncelikli faktörler olarak ise; ekoturizmle ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon olmaması sorunu, yeni ekoturizm girişimcilerinin ve birliklerinin oluşması, bölgenin sahip olduğu zengin tarihi ve kültürel miras değerleri, ekoturizme ait popülerliğin giderek artması ve özel sektörün ekoturizmi geliştirme yönünde ortak bir stratejiye sahip olmamaları ortaya çıkmıştır.

4. TARTIşMA VE SONUÇLAR

SWOT Çözömleri, içsel (üstünlükler ve zayıflıklar) ve dışsal (fırsatlar ve tehditler) ortamların incelenmesini sağlamaktadır. SWOT Çözömleri sonucunda, strateji belirlemeyle en çok ilgili faktörlerin bir listesi elde edilmektedir. Bir başka ifadeyle SWOT Çözömleri, SWOT faktörlerinin genelde sadece kalitatif incelemesini içermektedir. SWOT faktörlerinin önemini (önceliğini, ağırlığını) sayısal olarak belirleme yeteneği yoktur. Oysa bir karar verme durumunda ve planlamada sayısal verilere ihtiyaç duyulur. Bu nedenle planlama sürecinde, SWOT Çözömleri etkin şekilde gerçekleştirilemez ve planlamada SWOT Çözömlerinden yeterince faydalanılamaz.

Bu çalışmada, SWOT (Üstünlükler, Zayıflıklar, Fırsatlar ve Tehditler) Çözömleri ile Çok Ölçütlü Karar Verme Tekniklerini bir araya getiren bir melez teknik olan R'WOT Tekniği kullanılmıştır. Bu teknik SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerinin öncelikleri ve önem sırasının belirlenmesinde, Ranking Tekniği ve Doğrusal Kombinasyon Tekniğini birlikte kullanan kombine bir yaklaşımdır.

Bir sektörün veya firmanın geleceği için en önemli içsel ve dışsal faktörler, SWOT Çözömlerinde ortaya konmaktadır. R'WOT Tekniğinde, dört SWOT grubu ve her bir gruptaki SWOT faktörlerine sayısal değerler vermek suretiyle SWOT Çözömleri daha analitik hale getirilmektedir. R'WOT Tekniği kullanımıyla, karar verici üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditlerin sayısal değerlerinin ne olduğunu ortaya koymaktadır. Böylece bu teknik SWOT Çözömlerinde kullanılan faktörler için sayısal öncelikler

ortaya koymakta ve bu faktörleri ölçülebilir ve birbiriyle karşılaştırılabilir yapmaktadır.

SWOT Çözümlemeleri tamamlandıktan ve R'WOT Tekniğine dayalı olarak öncelikler belirlendikten sonra, toplanan bilgilerden faydalanmak önemlidir. Üstünlüklere dayalı olarak ve bunların tüm potansiyelini kullanarak hareket edilmelidir. Zayıflıkların ya taşıdığı riskler minimize edilmeli ya da bunların üstesinden gelecek şekilde üzerlerinde değişiklik yapılmalıdır. Zayıflıklar mümkün olduğunca üstünlüklere dönüştürülmelidir. Ardından sektörün önünde bulunan her fırsattan yararlanmak amaçlanmalıdır. Sonrasında amaçlara ulaşma yönünde mevcut tehditlerin farkında olunmalı ve bu tehditlerin fırsatlara dönüştürülmesine çalışılmalıdır.

Böylece R'WOT Tekniği kullanarak bir sektöre veya firmaya yönelik stratejilerin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi sonucu, mevcut durumda ve gelecekte ne yapılacağı ve niçin yapılacağı belirlenmekte ve ana faaliyetler tam olarak tanımlanabilmektedir. Bunun yanında gelişme yönünde en büyük avantajların neler olduğu ve hangi konularda değişiklik yapılmaya ihtiyaç duyulduğu da ortaya çıkmaktadır.

Sunulan R'WOT Tekniği, farklı stratejik planlama durumları için uygun bir araçtır. Ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi ile ilgili bu örnek uygulama çalışması da, sunulan metodolojinin faydalılığını göstermiştir.

R'WOT Tekniği ile hesaplama sürecine, ilgili tüm grupların katkısının alınması önemlidir. Zira farklı gruplara ait olası farklı bakış açıları, sağlıklı sonuçlar alabilmek açısından faydalı olabilir.

SWOT Çözümlemeleri ve ardından R'WOT Tekniği uygulamaları sadece bir kez yapıp, gelecekte bir daha tekrar edilmemezlik yapılmamalıdır. Sektörün bulunduğu ortam zaman içerisinde sürekli değişeceği için, bu çözümlemenin de sektör için sürekli bir uygulama olması gereklidir.

Ekoturizm sektörüne yönelik potansiyel alanlarda, ekoturizmi planlamak, düzenlemek, izlemek ve değerlendirmek için, öncelikle ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu stratejinin sorumlu ve sürdürülebilir bir şekilde ilgili bölgelerin gelişmelerini kolaylaştırması gereklidir. Hızlı, plansız ve yetersiz gelişmelerle ortaya çıkan hatalardan ve geri dönülmez zararlardan kaçınılmalıdır.

Bu çalışmada mevcut üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler ortaya konularak, Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi işlemi gerçekleştirilmiştir. Böylece bu alanlardaki ekoturizmin geliştirilmesine yönelik öneriler geliştirmiştir.

Yapılan SWOT Çözümlemeleri her iki araştırma alanının da ekoturizm potansiyelinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim bu araştırma alanlarının özellikle bozulmamış ve üstün doğal kaynakları, zengin ve tarihi

kültürel miras değerleri, tüm yıl boyu ekoturizme etkinliklerine uygun iklimi, ekoturizmi destekleyen yerli halkı, ekoturizm etkinliklerine uygun alanları, iyi bir ulaşım ağına sahip olmaları, yerleşim yerlerine ve havaalanlarına yakınlıkları “*üstünlükler*” kapsamında sayılabilecek özellikleridir.

Araştırma alanlarındaki ekoturizm sektörünün geliştirilmesine yönelik stratejilerde, yukarıda sayılan bu güçlü yanlarından tam olarak faydalanmalı ve daha da geliştirilmesine çalışılmalıdır.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında ekoturizm gelişimini zorlaştırıcı bazı “*zayıflıklar*” da vardır. Bu kapsamda alanlarda ekoturizm etkinliklerine uygun alanların henüz farkında olunmaması, ekoturizme yönelik deneyim eksikliği, altyapı imkanlarının yetersizliği, girişimcilik ve gelir düzeyinin düşüklüğü, ekoturizm için gerekli olanakların ve hizmetlerin yetersizliği, ekoturizm konusundaki bir mevzuatın bulunmaması ve finansal kaynak sıkıntısı önem taşımaktadır.

Araştırma alanlarına ait ekoturizm stratejilerinde tüm bu olumsuzlukların bilincinde olunmalı, yok edilmesine çalışılmalı veya taşıdıkları riskler minimize edilmelidir. Böylece her bir zayıflığın üstünlüğe dönüştürülmesi yolları aranmalıdır.

Araştırma alanları ekoturizm gelişimi yönünden pek çok “*fırsatlara*” da sahiptir. Nitekim ekoturizmin giderek popülerliğini arttırması, alanlarda henüz keşfedilmemiş bir çok ekoturizm değeri, işgücünün ve konaklama yerlerinin ucuzluğu, ekoturizm yönünde kullanılabilir geniş orman alanları, ekoturizmin geliştirilmesi yönünde ilgi gruplarının arzusu, alanlara kolaylıkla ulaşılabilme, yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturabilme, ekoturizmin gelişimi sonucu yaşanacak kırsal kalkınma en önde gelen avantajlardır.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı ekoturizm stratejilerinde geliştirilmeye değer tüm bu durumlar değerlendirilmeli ve bunlardan yararlanılmaya çalışılmalıdır.

Öte yandan araştırma alanlarının ekoturizm gelişimi yönünde karşı karşıya bulunduğu bazı “*tehditler*” de bulunmaktadır. Bunlardan önem taşıyanları sıralamak gerekirse; yerel toplumun kültüründe oluşabilecek bozulmalar, ekolojik ve çevresel zararlar riski, ilgili kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonsuzluk, uygun olmayan ekoturizm planlaması, turizm firmalarının ekoturizm gelişimi için ortak bir stratejiye sahip olmamaları, plansız ekoturlar sonucu yaşanabilecek turistlerdeki can ve mal kayıpları ile diğer yerlerdeki ekoturizm alanlarıyla rekabet konusudur.

Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı ekoturizm stratejilerinde yukarıda belirtilen tüm bu tehditler göz önünde bulundurulmalı, ekoturizm gelişimini olumsuz etkileyecek bu durumlardan kaçınılmalı ve her bir tehdidin bir fırsata dönüştürülmesine çalışılmalıdır.

Ekoturizm sektörü çok sayıda ilgi grubu (Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Yerel Nüfus, Ekoturistler, Çıkar-Baskı Grupları, Finansal

Kuruluşlar, Turizmciler vb.) içermesi nedeniyle, iyi bir ekoturizm politikasının tüm ilgi gruplarını dikkate alması gereklidir. Öte yandan farklı ilgi gruplarının da, ekoturizm uygulamalarını desteklemesi gereklidir. İlgili kamu kuruluşlarının ekoturizm konusunda politikalar, düzenlemeler ve stratejiler oluşturması ve ekoturizm ziyaretlerine yönelik olarak ekoturizme konu alanları koruması gerekmektedir. Çevrenin iyi şekilde korunmasını sağlamak açısından en önemli olan konu, yerel nüfus ve ekoturistlerden sağlanacak destektir. Ekoturizm sektörü için finansal destek, temel bir ihtiyaçtır. Bunu karşılamak üzere farklı organizasyonlar ve kaynaklardan yardımlar ve bağışlar önem kazanmaktadır. Bu nedenle başarılı bir ekoturizm sektörü gelişimi için, konuyla ilişkin ilgi gruplarının işbirliği ve ortak anlayışı hayati önemdedir.

Bu doğrultuda ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi sürecine de ilgi gruplarının katılımı sağlanmalıdır. Bu durum farklı grupların diğer bir grubun fikirlerini ve çıkarlarını anlamaları açısından önemlidir. Böylece daha fazla etkileşimle karşılıklı anlayış sağlanır, farklı gruplar stratejilere saygı duyar ve stratejileri uygulamaya istekli olur. Strateji belirleme ve önceliklendirme sürecine katılan ilgi grupları, kendilerinin çalışmalarına dahil olduğu ve içinde buldukları toplum için bir şeyler yapıyor olduğu hissine sahip olurlar. Aynı zamanda bu sürece katılım, doğaya saygı duymanın önemini anlama ve sürdürülebilir bir turizm formu olarak ekoturizmin gerçekleştirilmesi yönünde farklı gruplar için bir eğitim sürecidir.

Nitekim bu araştırmadaki ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi işlemine katılımcı bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu doğrultuda araştırma alanlarında ekoturizmle ilgili gruplar çalışmaya dahil olmuştur. Bu ilgi gruplarıyla anketler ve görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler R'WOT Tekniğinin aşamalarındaki ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Ülkemiz zengin biyolojik, ekolojik ve jeolojik değerlere sahip bir çok alana sahip olsa da, bu alanların çoğu henüz bir korunan alan statüsüne sahip değildir. Bu durum hem yönetimde kaynak israfına, hem de halen korunmayan potansiyel alanların farklı amaçlarla kullanımına neden olabilecektir.

Bir alan korunan alan statüsüne alındığında, diğer sektörlerin büyük ölçekli girişimlerine kapanmakta ve ekonomik faaliyetlere izin verilmemektedir. Oysa aynı korunan alan ekoturizm kullanımına tahsis edildiğinde, hem ekosistem korunmakta hem de bölge ekonomisine faydalar sağlanmaktadır.

Ülkemizde uygun alanlar bir kez korunan alan olarak ayrılırsa, uygun yasal düzenlemeler ve yönetim yoluyla ekoturizme yönelik olarak tesisi ve gelişimi yapılabilir.

Korunan alanlar dışındaki orman alanları da, işlevsel planlama ilkelerine göre yönetildiği ve geliştirildiği sürece, ormanların ekoturizm işlevi kırsal alanların sosyo-ekonomik gelişimini artırma yönünde önemli bir araçtır. Ekoturizm işlevinin kırsal kalkınmaya faydalarını en üst düzeye çıkarabilmek için; her bir alanın kendine özgü koşullarının ve planlama-işbirliğine dayalı

yönetimin (yerel toplum ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı, kamu-özel sektör ortaklığı, ilgi grupları arasında ortaklıklar, bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması vb.) göz önünde tutulması gereklidir.

Ülkemizde ekoturizmi geliştirme potansiyeline sahip alanlarda, hangi ekoturizm etkinliklerinin uygulanabileceği konusunda araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Nitekim bu konuda Cehennemdere Vadisinde yapılan örnek bir çalışma bulunmaktadır (YILMAZ ve ark., 2004).

Teoride ekoturizm sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eder, doğal kaynakları korur ve kültürel normlar ve değerleri muhafaza eder. Ekoturizm, ekonomik gelir sağlaması nedeniyle, doğal kaynaklar ve hassas ekosistemlerin korunmasına yönelik bir araç ve kalkınma için bir mekanizma olarak kullanılabilir. Böylece ekoturizm, bir bölgenin doğal ve kültürel kaynaklarını tahrip etmeksizin ekonomik büyümeye ulaşmanın bir yolu olacaktır.

Ekoturizm ile doğa koruma birbirine bağlıdır. Ekoturizm, çevreyi ve doğayı korumak ve hatta doğal alanları önemli ölçüde zenginleştirmek için önlemler ortaya koymalıdır. Böylece ekoturistlerin doyumları artırılabilir.

Öte yandan ekoturizm teşvik edildiğinde, yerel toplum için ekonomik faydalar sağlayacağı da açıktır. Bununla birlikte aynı anda hem yerel topluma faydaları en üst düzeye çıkarabilmek hem de doğa korumayı gerçekleştirebilmek için, ekoturizm etkinliklerinin dikkatli şekilde planlanması ve yönetilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Gerçekte ekoturizm eğilimi, ilk kez Kanada ve Avustralya gibi gelişmiş ülkelerde 30-35 yıl öncesinde başlamıştır. Sonraki yıllarda ise bu sektör dünyanın diğer ülkelerinde ele alınmaya başlamıştır. Ülkemizde de son zamanlarda ekoturizm çalışmaları görülmektedir. Ancak ülkemizdeki ekoturizm gelişmeleri, dünyadaki benzer bölgelere oranla geridedir. Oysa ekoturizm açısından ülkemiz büyük potansiyele sahiptir. Nitekim daha önce bahsedildiği üzere, zengin florası ve faunası yanında, zengin biyolojik çeşitliliğe, özel ekolojik ve jeolojik özelliklere sahip alanları da bulunmaktadır.

Ekoturizm potansiyeline sahip alanlarda ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi suretiyle ekoturizm sektörünün geliştirilmesi yönünde öneriler geliştirilir ve bu doğrultuda ekoturizm planlaması ve yönetimi sağlanırsa, ülkemizde ekoturizm sektörünün geliştirilmesi güç olmayacaktır.

Bu araştırmanın bazı sınırlamaları da bulunmaktadır. Her şeyden önce, bu araştırmadaki Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı örnek uygulama çalışmalarına dayalı olarak ülkemize yönelik genel sonuçlara ulaşmanın ve genelleştirmeler yapmanın olanaksız olduğunu belirtmek gereklidir. Zira her bir araştırma alanı belirli biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel koşullara sahiptir. Bu durum o alanı kendine özgü ve diğer alanlardan farklı kılmaktadır. Bu nedenle sadece belirli çalışma alanlarına özgü belirli sonuçlar ortaya konulabilir.

Aynı zamanda bu araştırmanın sonuçlarına bakarken, veri toplamada kullanılan “*SWOT ve Ranking Bilgi Formlarının*” sınırlı sayıda kişiye uygulandığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Zaman sınırlamasından dolayı, bu araştırma yürütülürken daha fazla katılımcıya daha fazla bilgi formu doldurma uygulaması yapılamamıştır.

Öte yandan bilgi formlarıyla toplanan veriler kalitatifdir. Bu veriler büyük oranda bilgi formlarını dolduranların bakış açılarına ve kişisel deneyimlerine bağlıdır.

Bu araştırma sadece araştırma alanlarındaki ekoturizm konusunda belirli bir zamandaki mevcut durumu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte belirli bir zaman sürecinde bu konuların gelişimini veya herhangi bir eğilimi açığa çıkarmamaktadır. Gelecek dönemlere ait bilgiler toplamak için, aynı araştırma alanlarında gelecekte de bilgi formları doldurma çalışmaları yürütülmelidir.

ÖZET

SWOT Çözümlemeleri, içsel (üstünlükler ve zayıflıklar) ve dışsal (fırsatlar ve tehditler) ortamların incelenmesini sağlamaktadır. SWOT Çözümlemeleri sonucunda, strateji belirlemeyle en çok ilgili faktörlerin bir listesi elde edilmektedir. Bir başka ifadeyle SWOT Çözümlemeleri, SWOT faktörlerinin genelde sadece kalitatif incelemesini içermektedir. SWOT faktörlerinin önemini (önceliğini, ağırlığını) sayısal olarak belirleme yeteneği yoktur. Oysa bir karar verme durumunda ve planlamada sayısal verilere ihtiyaç duyulur. Bu nedenle planlama sürecinde, SWOT Çözümlemeleri etkin şekilde gerçekleştirilemez ve planlamada SWOT Çözümlemelerinden yeterince faydalanılamaz.

Bu çalışmada, SWOT (Üstünlükler, Zayıflıklar, Fırsatlar ve Tehditler) Çözümlemeleri ile Çok Ölçütlü Karar Verme Tekniklerini bir araya getiren bir melez teknik olan R'WOT Tekniği kullanılmıştır (YILMAZ, 2006a). Bu teknik SWOT gruplarının ve her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörlerinin öncelikleri ve önem sırasının belirlenmesinde, Ranking Tekniği ve Doğrusal Kombinasyon Tekniğini birlikte kullanan kombine bir yaklaşımdır.

R'WOT Tekniğinin aşamaları kısaca şöyledir: Aşama 1: SWOT Çözümlemeleri gerçekleştirilir. Dışsal ve içsel ortama ait faktörler belirlenir ve SWOT Çözümlemelerine dahil edilir. Aşama 2: Dört SWOT grubu arasında karşılaştırmalar yapılır. Aşama 3: Her bir SWOT grubu içindeki SWOT faktörleri arasında karşılaştırmalar gerçekleştirilir. Aşama 4: Her bir SWOT faktörünün nihai öncelik değeri bulunur.

Bir sektörün veya firmanın geleceği için en önemli içsel ve dışsal faktörler, SWOT Çözümlemelerinde ortaya konmaktadır. R'WOT Tekniğinde, dört SWOT grubu ve her bir gruptaki SWOT faktörlerine sayısal değerler verilmek suretiyle SWOT Çözümlemeleri daha analitik hale getirilmektedir. R'WOT Tekniği kullanımıyla, karar verici üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditlerin sayısal değerlerinin ne olduğunu ortaya koymaktadır. Böylece bu teknik SWOT Çözümlemelerinde kullanılan faktörler için sayısal öncelikler ortaya koymakta ve bu faktörleri ölçülebilir ve birbiriyle karşılaştırılabilir yapmaktadır.

Sunulan R'WOT Tekniği, farklı stratejik planlama durumları için uygun bir araçtır. Ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi ile ilgili bu örnek uygulama çalışmaları da, sunulan metodolojinin faydalılığını göstermiştir.

Ekoturizm sektörünü planlamak, düzenlemek, izlemek ve değerlendirmek için, öncelikle ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Araştırmanın asıl amacı; örnek uygulama alanlarında ekoturizm sektörünün geliştirilmesine yönelik üstünlükleri, zayıflıkları, fırsatları ve

tehditleri ortaya koymak ve böylece ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesini sağlamaktır. Araştırmanın diğer amaçları ise; araştırma alanlarında ekoturizm sektörü konusundaki mevcut yapıyı incelemek, ekoturizmin geliştirilmesine yönelik potansiyelleri ve kısıtları belirlemek ve ekoturizmin geliştirilmesine yönelik mevcut yapıyı iyileştirebilmek için öneriler geliştirmektir.

Potansiyel alanlarda ekoturizm sektörün geliştirilmesine yönelik stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi konusunda, kapsamlı bir metodoloji elde mevcut değildir. Bu nedenle bu çalışma, örnek uygulama alanlarında ekoturizmin geliştirilmesine yönelik stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesini ele alması açısından önem taşımaktadır. Sonuçta araştırma alanlarında ekoturizmin nasıl geliştirilebileceği yönünde öneriler geliştirilmiştir.

2. Dünya Savaşından bu yana, dünya ekonomisi giderek büyümektedir. Bu süreçte uluslararası etkinlikler giderek daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Bir uluslararası etkinlik olan turizm sektörü de, geçen yüzyılda en dikkat çekici ekonomik ve sosyal etkinliklerden birisi olmuştur. Bu sektör ekonomileri iyileştirmiş, istihdam sağlamış ve dünyayı daha yakına getirmiştir. Teknolojideki gelişmelerle, insanlar daha az zamanda daha çok seyahat eder hale gelmiştir.

Nitekim turizm sektörü son yarım yüzyılda dikkate değer bir gelişim göstermiştir. 1950 ile 1999 yılları arasında dünyadaki uluslararası yolculuk sayısı 25 milyon uluslararası yolculuktan 664 milyon uluslararası yolculuğa yükselmiştir. Bu dönemde turizmin yıllık ortalama büyüme oranı %7'dir (WTO, 2000). 2002 yılında bütün dünyadaki işgücünün %7'si turizm sektöründe çalışmakta olup, Avrupa Birliğinde ise 7 milyon kişi turizm sektöründe işlendirilmiştir (BORI-SANZ ve NISKANEN, 2002).

Bununla birlikte turizmde artan insan faaliyetleri de bazen doğal ortamlara taşmaya başlamış ve doğal habitatlar ve ekosistemlerde tahribatlar görülmeye başlamıştır. Bunun sonucunda gelişmiş ülkelerdeki çevreye yönelik ilgi artışı, insanları çevreyi korumak için yeni yollar aramasına itmiştir. Bu doğrultuda ekoturizm sektörü, turizm sektörünün en hızlı büyüyen alt sektörlerinden birisi olmuştur. Ekoturizm, 1990'ların başında yılda %20-%34 büyüme göstermiştir (MASTNY, 2001). Bu büyüme gelişmiş ülkelerde, örneğin ABD'de daha belirgin olarak ortaya çıkmış ve bu ülkede 1988-1998 yılları arasında ekoturizmin sayısı %124,5'e kadar yükselmiş, ekoturizm sektöründen elde edilen doğrudan gelirler %460,6'ya ve toplam gelir %500'ün üzerinde bir düzeye yükselmiştir (WONG, 2001). Ekoturizm sektörü 2004 yılında bir bütün olarak turizm sektöründen üç kat daha hızlı büyümüştür (WTO, 2005). Halen ekoturizm sektörü uluslararası piyasalarda yılda %10-%12 oranında büyümektedir (IES, 2008). Öte yandan boş zamanları değerlendirmek için yapılan seyahatlerin %20-25'inin doğa turizmi yada daha genel ifadeyle

ekoturizm olarak tanımlanabileceği belirtilmektedir (GIANNECCHINI, 1993'e atfen YILMAZ, 2001).

Birleşmiş Milletler 2002 yılını "Ekoturizm Yılı" olarak ilan etmiştir (UNITED NATIONS, 1998). Bir sektör olarak ekoturizm, 30-35 yıldan fazla süredir gelişmiş ülkelerde ön planda olmuştur. Bunun yanında ülkemiz de aralarında bulunduğu diğer bazı ülkeler de, son yıllarda kendi ekoturizm sektörlerini geliştirmeye başlamıştır.

Teoride ekoturizm sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eder, doğal kaynakları korur ve kültürel normlar ve değerleri muhafaza eder. Ekoturizm, ekonomik gelir sağlaması nedeniyle, doğal kaynaklar ve hassas ekosistemlerin korunmasına yönelik bir araç ve kalkınma için bir mekanizma olarak kullanılabilir. Böylece ekoturizm, bir bölgenin doğal ve kültürel kaynaklarını tahrip etmeksizin ekonomik büyümeye ulaşmanın bir yolu olacaktır.

Ekoturizm ile doğa koruma birbirine bağlıdır. Ekoturizm, çevreyi ve doğayı korumak ve hatta doğal alanları önemli ölçüde zenginleştirmek için önlemler ortaya koymalıdır. Böylece ekoturistlerin doyumları artırılabilir.

Öte yandan ekoturizm teşvik edildiğinde, yerel toplum için ekonomik faydalar sağlayacağı da açıktır. Bununla birlikte aynı anda hem yerel topluma faydaları en üst düzeye çıkarabilmek hem de doğa korumayı gerçekleştirebilmek için, ekoturizm etkinliklerinin dikkatli şekilde planlanması ve yönetilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu çalışmada iki farklı bölgedeki ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi konusu değerlendirilmiş ve karşılaştırılmıştır. Bu iki örnek uygulama alanı; Doğu Akdeniz Bölgesinde yer alan Cehennemdere Vadisi ve Batı Akdeniz Bölgesindeki Köprülü Kanyon Milli Parkıdır. Araştırma alanları, ekoturizm geliştirilmesine yönelik potansiyele sahiptir. Tüm bu potansiyel, ekoturizm endüstrisi için zengin kaynaklar sunmaktadır.

Ekoturizm sektörü çok sayıda ilgi grubu (Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Yerel Nüfus, Ekoturistler, Çıkar-Baskı Grupları, Finanssal Kuruluşlar, Turizmciler vb.) içermesi nedeniyle, iyi bir ekoturizm politikasının tüm ilgi gruplarını dikkate alması gereklidir. Öte yandan farklı ilgi gruplarının da, ekoturizm uygulamalarını desteklemesi gereklidir. İlgili kamu kuruluşlarının ekoturizm konusunda politikalar, düzenlemeler ve stratejiler oluşturması ve ekoturizm ziyaretlerine yönelik olarak ekoturizme konu alanları koruması gerekmektedir. Çevrenin iyi şekilde korunmasını sağlamak açısından en önemli olan konu, yerel nüfus ve ekoturistlerden sağlanacak destektir. Ekoturizm sektörü için finanssal destek, temel bir ihtiyaçtır. Bunu karşılamak üzere farklı organizasyonlar ve kaynaklardan yardımlar ve bağışlar önem kazanmaktadır. Bu nedenle başarılı bir ekoturizm sektörü gelişimi için, konuyla ilişkin ilgi gruplarının işbirliği ve ortak anlayışı hayati önemdedir.

Bu doğrultuda ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi sürecine de, ilgi gruplarının katılımı sağlanmalıdır. Bu

durum farklı grupların diğer bir grubun fikirlerini ve çıkarlarını anlamaları açısından önemlidir. Böylece daha fazla etkileşimle karşılıklı anlayış sağlanır, farklı gruplar stratejilere saygı duyar ve stratejileri uygulamaya istekli olur. Strateji belirleme ve önceliklendirme sürecine katılan ilgi grupları, kendilerinin çalışmalarına dahil olduğu ve içinde buldukları toplum için bir şeyler yapıyor olduğu hissine sahip olurlar. Aynı zamanda bu sürece katılım, doğaya saygı duymanın önemini anlama ve sürdürülebilir bir turizm formu olarak ekoturizmin gerçekleştirilmesi yönünde farklı gruplar için bir eğitim sürecidir.

Nitekim bu araştırmadaki ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi işleminde katılımcı bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu doğrultuda araştırma alanlarında ekoturizmle ilgili Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcileri, Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcileri, Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcileri, Ekoturistler ve Uzmanlar çalışmaya dahil olmuştur. Bu amaçla bu ilgi gruplarıyla anket ve görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler R'WOT Tekniğinin aşamalarındaki ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Ülkemiz yukarıda değinilen zengin biyolojik, ekolojik ve jeolojik değerlere sahip bir çok alana sahip olsa da, bu alanların çoğu henüz bir korunan alan statüsüne sahip değildir. Bu durum hem yönetimde kaynak israfına, hem de halen korunmayan potansiyel alanların farklı amaçlarla kullanımına neden olabilecektir.

Bir alan korunan alan statüsüne alındığında, diğer sektörlerin büyük ölçekli girişimlerine kapanmakta ve ekonomik faaliyetlere izin verilmemektedir. Oysa aynı korunan alan ekoturizm kullanımına tahsis edildiğinde, hem ekosistem korunmakta hem de bölge ekonomisine faydalar sağlanmaktadır.

Ülkemizde uygun alanlar bir kez korunan alan olarak ayrılırsa, uygun yasal düzenlemeler ve yönetim yoluyla ekoturizme yönelik olarak tesisi ve gelişimi yapılabilecektir.

Korunan alanlar dışındaki orman alanları da, işlevsel planlama ilkelerine göre yönetildiği ve geliştirildiği sürece, ormanların ekoturizm işlevi kırsal alanların sosyo-ekonomik gelişimini artırma yönünde önemli bir araçtır. Ekoturizm işlevinin kırsal kalkınmaya faydalarını en üst düzeye çıkarabilmek için; her bir alanın kendine özgü koşullarının ve planlama-işbirliğine dayalı yönetimin (yerel toplum ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı, kamu-özel sektör ortaklığı, ilgi grupları arasında ortaklıklar, bilgi ve bilinç düzeyinin arttırılması vb.) göz önünde tutulması gereklidir.

Ülkemizde ekoturizmi geliştirme potansiyeline sahip alanlarda, hangi ekoturizm etkinliklerinin uygulanabileceği konusunda araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Nitekim bu konuda Cehennemdere Vadisinde yapılan bir çalışma, farklı ekoturizm etkinliklerinin uygulanması yönünde bu alanın büyük bir potansiyele sahip olduğunu göstermiştir (YILMAZ ve ark., 2004).

Ülkemizde de son zamanlarda ekoturizm çalışmaları görülmektedir. Ancak ülkemizdeki ekoturizm gelişmeleri, dünyadaki benzer bölgelere oranla

geridedir. Oysa ekoturizm açısından ülkemiz büyük potansiyele sahiptir. Nitekim daha önce bahsedildiği üzere, zengin florası ve faunası yanında, zengin biyolojik çeşitliliğe, özel ekolojik ve jeolojik özelliklere sahip alanları da bulunmaktadır. Ekoturizm potansiyeline sahip alanlarda ekoturizm stratejilerinin belirlenmesi ve önceliklendirilmesi suretiyle ekoturizm sektörünün geliştirilmesi yönünde öneriler ve planlar geliştirilir ve bu doğrultuda ekoturizm yönetimi sağlanırsa, ülkemizde ekoturizm sektörünün geliştirilmesi güç olmayacaktır.

Bu araştırmanın bazı sınırlamaları da bulunmaktadır. Her şeyden önce, bu araştırmadaki Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkı örnek uygulama çalışmalarına dayalı olarak ülkemize yönelik genel sonuçlara ulaşmanın ve genelleştirmeler yapmanın olanaksız olduğunu belirtmek gereklidir. Zira her bir araştırma alanı belirli biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel koşullara sahiptir. Bu durum o alanı kendine özgü ve diğer alanlardan farklı kılmaktadır. Bu nedenle sadece belirli çalışma alanlarına özgü belirli sonuçlar ortaya konulabilir.

Aynı zamanda bu araştırmanın sonuçlarına bakarken, veri toplamada kullanılan “*SWOT ve Ranking Bilgi Formlarının*” sınırlı sayıda kişiye uygulandığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Zaman sınırlamasından dolayı, bu araştırma yürütülürken daha fazla katılımcıya daha fazla bilgi formu doldurma uygulaması yapılamamıştır.

Öte yandan bilgi formlarıyla toplanan veriler kalitatifdir. Bu veriler büyük oranda bilgi formlarını dolduranların bakış açılarına ve kişisel deneyimlerine bağlıdır.

Bu araştırma sadece araştırma alanlarındaki ekoturizm konusunda belirli bir zamandaki mevcut durumu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte belirli bir zaman sürecinde bu konuların gelişimini veya herhangi bir eğilimi açığa çıkarmamaktadır. Gelecek dönemlere ait bilgiler toplamak için, aynı araştırma alanlarında gelecekte de bilgi formları doldurma çalışmaları yürütülmelidir.

SUMMARY

SWOT analysis includes examination of internal (Strengths and Weaknesses) and external (Opportunities and Threats) operational environments. A result of SWOT is a list of factors most relevant to the strategy determining. Usually only qualitative examination of environmental factors. No means to analytically determine importance of factors. The amount of numerical data in planning an decision making situation is large and SWOT can be carried out poorly and underutilized in further planning process.

In this research, it was used the R'WOT technique, which is a hybrid technique connecting Multiple Criteria Decision Making Techniques to SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) analysis (YILMAZ, 2006a). This technique is a combined method utilizing Ranking Technique and Linear Combination Technique when assessing priorities of SWOT factors.

The steps of the R'WOT Technique: Step 1: SWOT analysis is carried out. The relevant factors of the external and internal environment are identified and included in SWOT analysis. Step 2: Comparisons are made between the four SWOT groups. Step 3: Comparisons between SWOT factors are carried out within every SWOT group. Step 4. The priority values of each SWOT factors are computed.

The most important internal and external factors for the future of an sector or enterprise are determined within SWOT analysis. In the R'WOT Technique, SWOT analysis is made more analytical by giving numerical values to the SWOT factors as well as to the four SWOT groups. By using R'WOT Technique, the decision maker finds out the numeric expression, what are the main strengths, weaknesses, opportunities and threats. So this technique yields analytical priorities for the factors included in SWOT analysis and makes them commensurable.

Presented R'WOT Technique is suitable for a variety of different strategic planning situations. Also, this case study on determining and prioritizing ecotourism strategies showed the usability of presented method.

Determining and prioritizing ecotourism strategies should be done to plan, regulate, monitor and evaluate the ecotourism sector.

The main purpose of this research is to explore the strengths, weaknesses, opportunities and threats, so to determine and prioritize ecotourism strategies for developing ecotourism in the case study areas. The other purposes of this study is to review the current structure regarding ecotourism sector, to identify the potentials and the constraints for developing ecotourism sector, and to recommend ways to improve the current structure for developing ecotourism sector in the research areas.

There is no comprehensive methodology on determining and prioritizing ecotourism strategies for developing ecotourism in potential areas

available. Therefore, the significance of this study will be to examine the determining and prioritizing ecotourism strategies for developing ecotourism in the case study areas. So possible suggestions on how to develop ecotourism in the case study areas would be made.

Since the post war period, the world's economy started to boom. More and more transnational activities started to gain importance and tourism is clearly one of the most remarkable economic and social phenomena of the last century. In the whole world, 7% of labor works in tourism, and in the European Union 7 million people are employed in the tourism sector in 2002 (BORISANZ and NISKANEN, 2002). Tourism has greatly improved during the last half century. It has boosted economies, created job opportunities, and brought the world closer. With the improvement in technology, people can travel even further with less time.

Tourism encountered a marked expansion in the past half century. Between 1950 and 1999, the number of world's international arrivals has shown an escalation from a mere 25 million international arrivals to 664 million, corresponding to an average annual growth rate of 7% (WTO, 2000).

However, at the same time, increasing human activities sometimes encroaches into the natural environment, this destroying natural habitats and ecosystems. Concern to the environment became a very important topic in the developed countries and people are seeking new ways to protect the environment. So, one of the fastest growing sub-sectors of the tourism industry is the area of ecotourism. Beginning in 1990s, ecotourism has been growing 20%-34% per year (MASTNY, 2001). Between 1988 and 1998, the ecotourism market in the United States has grown faster than its total tourism market, and the number of ecotours increased by 124,5%, direct revenues surged by 460,6% and total revenues have shot up to shooting over 500% (WONG, 2001). In 2004, ecotourism sector was growing globally 3 times faster than the tourism industry as a whole (WTO, 2005). Ecotourism is growing at 10%-12% per annum in the international market (TIES, 2008). 20-25% of leisure travel is based on ecotourism (GIANNECCHINI, 1993 cited in YILMAZ, 2001).

The United Nations had made the Year 2002 to be the Year of Ecotourism (UNITED NATIONS, 1998). Ecotourism, as an industry, has been developed in the more advanced countries for more than 30-35 years already. Some countries like our country have also started to promote ecotourism during the last several years in their countries.

In theory, ecotourism promotes the sustainable development, conserves natural resources, and preserves cultural norms and values. Ecotourism can be used as a tool for the conservation of natural resources and sensitive ecosystems because of providing economic revenues and a mechanism for development. So ecotourism will be a way to achieve economic growth without spoiling the natural and cultural resources of a region.

Ecotourism and nature conservation are interdependent. Ecotourism should stimulate measures to protect the environment and conserve nature, or even substantial enhancement of natural areas. So the ecotourist's satisfaction increases.

Also, when ecotourism has been promoted, there will be economic benefits for the local people. Nevertheless, ecotourism activities need to be managed and planned carefully in order to maximize the benefits for local people, and enhance nature conservation at the same time.

In this study, it was evaluated and compared two different case studies on determining and prioritizing ecotourism strategies. One case study area located in Cehennemdere Valley in the Eastern Mediterranean Region and the other case study area located in Köprülü Kanyon National Park in the Western Mediterranean Region. Research areas have the potential in developing ecotourism. All these potentials can provide rich resources for the ecotourism industry.

Since ecotourism involves many stakeholders (state representatives, local people, ecotourists, NGOs, financial institutes, the tourism investors etc.), a good ecotourism policy should get these people involved. Ecotourism practices should be also supported by different stakeholders. State organizations should make policies, regulations or strategies on ecotourism and protect ecotourism areas for ecotourism visiting. Support from the local people and ecotourists are the most important to ensure the environment is well protected. Financial support is a basic requirement and this depends on grants and donations from different organizations and sources. Thus, cooperation and common understanding is necessary for ecotourism to be successful.

The process of determining and prioritizing ecotourism strategies should get stakeholders involvement. This situation is important for different parties to understand the concerns and ideas of another party. With more interactions, mutual understanding can be achieved, and different parties will respect the strategies and are willing to follow the strategies. Getting stakeholders involved in the process of determining and prioritizing ecotourism strategies will also make them feel that they are being involved, and they are doing something for their society where they are part of. The participation to this process is also a training process for different parties to understand the importance of respecting the nature and carry out ecotourism as a sustainable form of tourism.

This study adopted a participatory approach. It involved all interested parties, who were local people, government agencies representatives, local administrators, non-governmental organizations, and ecotourists, related to ecotourism industry in the case study areas. The study was based on all interested parties interviews and questionnaires. These interviews were structured according to principles of the steps of the R'WOT Technique.

Although our country has a lot of places with precious flora and fauna and great ecological and geological value, much of these places have not yet any protected-area status. This not only creates a waste of resources in management, it may also lead to the wrong land use in potential sites where protection is not granted at the moment.

The current protected-area status does not allow people to have large scale development on the site nor make economic activities. But when the sites are assigned to be used for ecotourism, region economy can gain the benefits from it while the ecosystem can be protected at the same time.

Once suitable areas are designated as protected sites, the development and establishments for ecotourism can be done with proper regulation and management.

The ecotourism function of forests, as long as they are managed according to functional planning principles, are a significant tool to enhance socio-economic development of rural areas. It is crucial to take into account the unique characteristics of each area and planning-collaborative management (such as participation of local people and non governmental organizations, public-private partnerships, collaboration among interest groups, raising awareness etc.) in order to maximize the benefits of the ecotourism function for rural development.

Researches on which ecotourism activities to apply in the potential ecotourism areas are needed. A research study suggest that Cehennemdere Valley has the big potential to develop a variety of ecotourism activities (YILMAZ et al., 2004).

In our country, ecotourism efforts were started for the last several years. But ecotourism development in our country is lagging behind that of the rest of the world. We have the big potential of the ecotourism sector. Our country has rich flora and fauna, rich biodiversity, special ecological and geological elements. If we can make the recommends and plans to develop ecotourism industry by determining and prioritizing ecotourism strategies for developing ecotourism, it is not difficult for us to develop the ecotourism industry.

There are also the limitations of this research. First of all, it is important to highlight that it is impossible to generalize and make broad conclusion based on a few case studies. Each research area has its particular biological, physical, social, economical and cultural conditions. These conditions make it unique and different to other areas. Therefore, only specific conclusion linked to the particular study areas can be raised.

It is also important to bear in mind the limited number of “*SWOT and Ranking Forms*” that were used to gather the data when looking at the research results. Because of the time restrictions, more forms could not be implemented in carrying out this research.

The data collected in the forms was qualitative. These data strongly depends on the point of view of the respondent and his/her personal experience.

This research only provides a snapshot in a particular research moment on the state of ecotourism in the study areas. However, it does not reveal any trends or evolution of these issues during a period of time. Another set of questionnaires should be implemented in the future in order to gather this kind of information.

KAYNAKÇA

- AGM, 1978a:** *Aşağı Köprüçay Havzası Orman Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü ve Mer'a Islahı Etüdü ve Avan Projesi*. T.C Orman Bakanlığı, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Genel Müdürlüğü, Ankara.
- AGM, 1978b:** *Aksu Çayı Havzası Orman Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü ve Mer'a Islahı Etüdü ve Avan Projesi*. T.C Orman Bakanlığı, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Genel Müdürlüğü, Ankara.
- ANONİM, 2008:** *SWOT Analysis, Strategic and Creative Use of SWOT Analysis*. http://en.wikipedia.org/wiki/SWOT_analysis. Erişim Tarihi: 08.10.2008.
- AYAŞLIGİL, Y. ve F. DUHME, 1993:** *Prospects of Köprülü Kanyon National Park for Meeting Both Conservation Targets and People's Need For Development*. Landscape and Urban Planning, pp: 143-151, 24 Elsevier Science Publishers B.V., Amsterdam.
- AYAŞLIGİL, Y. ve F. DUHME, 1995:** *Yayla-peasantry for Sustainable Land Use in the Proposed Köprülü Kanyon Biosphere Reserve*. Poster Sunumu, Biyosfer Rezervleri Uluslararası Ağı, İspanya.
- BADIER, D. ve C. ROUSSET, 2007:** *Strategies Adopted in the International Market, The Case of IKEA in France*. University of Skövde, School of Technology and Society, Project in Business Administration, 49 pages.
- BAYTOP, T., 1984:** *Türkiye'de Bitkiler İle Tedavi (Geçmişte ve Bu Gün)*. İ.Ü. Yayın No: 3255, İstanbul.
- BAYTOP, T., 1994:** *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*. Atatürk Dil ve Tarih Kurumu Yayın No: 578, Ankara.
- BORI-SANZ, M. ve A. NISKANEN, 2002:** *Nature-based Tourism in Forests as a Tool for Rural Development-Analysis of Three Study Areas in North Karelia (Finland), Scotland and the Catalan Pyrenees*. European Forest Institute, Internal Report No: 7, 46 pages, Joensuu, Finland.
- COŞGUN, U., 2009:** *Ormanlıkta Katılımcı Kırsal Değerlendirme ve Kırsal Kalkınma (Köprülü Kanyon Milli Parkı Örneği)*. II. Ormanlıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi, Sayfa: 115, Isparta.
- COŞGUN, U. ve E. UZUN, 2007:** *Köprülü Kanyon Milli Parkında Yer Alan Köylerin Sosyo-Ekonomik Alt Yapılarının İncelenmesi ve Kırsal Alan Gelişme Planının Oluşturulması*. Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Teknik Bülten No: 27, Antalya.
- COŞGUN, U., YILMAZ, E., OK, K., TELEK, A., AY, Z. ve E. UZUN, 2007:** *ORKÖY Kaynaklarının Tahsisinde Orman Köylerinin Önceliklerinin Saptanması (Antalya İli Örneği)*. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 318, Müdürlük Yayın No: 033, Teknik Bülten No: 28, ISSN: 1302-3624, 65 sayfa, Antalya.
- ÇELİK, N. ve G. MURAT, 2008:** *Sayıllaştırılmış SWOT Analizi ile Bartın İli'nin Ekonomik Yapısını Değerlendirme*. 2. Ulusal İktisat Kongresi, 20-22 Şubat 2008, DEÜ İİBF İktisat Bölümü, 11 sayfa, İzmir.
- GIANNECCHINI, J., 1993** *Ecotourism: New Partners, New Relationships*. Conservation Biology, Volume: 7, Number: 2, pp: 429-32.
- ISU Fall, 2006:** *SWOT Analysis Resource Page*. Idaho State University, <http://www.isu.edu/acadaff/swot/index.shtml>, Erişim Tarihi: 04.12.2007.
- KAJANUS, M., KANGAS, J. ve M. KURTTILA, 2004:** *The Use of Value Focused Thinking and A'WOT Hybrid Method in Tourism Management*. Tourism Management, Volume: 25, pp: 499-506.
- KURTTILA, M., PESONEN, M., KANGAS, J. ve M. KAJANUS, 2000:** *Utilizing the Analytic Hierarchy Process (AHP) in SWOT Analysis – A Hybrid Method and its Application to a Forest-Certification Case*. Forest Policy and Economics, Volume: 1, pp: 41-52.

LESKINEN, L. A., LESKINEN, P., KURTTILA, M., KANGAS, J. ve M. KAJANUS, 2006: *Adopting Modern Strategic Decision Support Tools in the Participatory Strategy Process – A Case Study of a Forest Research Station.* Forest Policy and Economics, Volume: 8, pp: 267-278.

MASOZERA, M. K., ALAVALAPATI, J. R. R., JACOBSON, S. K. ve R. K. SHRESTHA, 2006: *Assessing the Suitability of Community-Based Management for the Nyungwe Forest Reserve, Ruanda.* Forest Policy and Economics, Volume: 8, pp: 206-216.

MASTNY; L., 2001: *Treading Lightly: New Paths for International Tourism.* Worldwatch Paper: 159, Worldwatch Institute, 15 pages, Washington DC, USA.

PESONEN, M., KURTTILA, M., KANGAS, J., KAJANUS, M. ve P. HEINONEN, 2001: *Assessing the Priorities Using A'WOT among Resource Management Strategies at the Finnish Forest and Park Service.* Forest Science, Volume: 47, Number: 4, pp: 534-541.

SCHOMOLDT, D. L., PETERSON, D. L. ve R. L. SMITH, 1995: *The Analytic Hierarchy Process and Participatory Decision Making.* Proceedings of the 4th International Symposium on Advanced Technology in Natural Resource Management, Editors: J. M. Power, M. Strome and T. C. Daniel, American Society of Photogram. and Remote Sensing, pp: 129-143, Bethesda, MD, U.S.A.

SHINNO, H., YOSHIOKA, H., MARPAUNG, S. ve S. HACHIGA, 2006: *Quantitative SWOT Analysis on Global Competitiveness of Machine Tool Industry.* Journal of Engineering Design, Volume: 17, Number: 3, pp: 251-258.

SHRESTHA, R. K., ALAVALAPATI, J. R. R. ve R. S. KALMBACHER, 2004: *Exploring the Potential for Silvopasture Adoption in South-Central Florida: An Application of SWOT-AHP Method.* Agricultural Systems, Volume: 81, pp: 185-199.

SÖNMEZLER, G., 2008: *Proje Yönetimi Yaklaşımıyla En İyi Festival Mekanı ve İçeriğinin Seçimi.* Yıldız Teknik Üniversitesi, Makine Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, 149 sayfa, İstanbul.

STEWART, R., MOHAMEDAND, S. ve R. DAET, 2002: *Strategic Implementation of IT/IS Projects in Construction: A Case Study.* Automation in Construction, Elsevier Science, 0926-5805, Volume: 11, pp: 681-694.

TIES (THE INTERNATIONAL ECOTOURISM SOCIETY), 2008: *Fact Sheet: Global Ecotourism.* The International Ecotourism Society, Uniting Conservation, Communities and Sustainable Travel, 6 pages, www.ecotourism.org, Erişim Tarihi: 12.09.2008.

UNITED NATIONS, 1998: *1998/40 – Declaring the Year 2002 as the International year of Ecotourism.* 46th Plenary Meeting, <http://www.un.org/documents/ecosoc/res/1998/eres1998-40.htm>, Erişim Tarihi: 9 Eylül 2007.

WONG, W. Y. E., 2001: *Ecotourism Development in Hong Kong: Opportunities and Constraints.* The Centre of Urban Planning and Environmental Management, The University of Hong Kong, 117 pages.

WTO (WORLD TOURISM ORGANIZATION), 2000: *Tourism Highlight 2000: Second Edition.* World Tourism Organization, Madrid.

WTO (WORLD TOURISM ORGANIZATION), 2005: *International Tourism up by 5.5% to 808 Million Arrivals in 2005.* http://www.world-tourism.org/newsroom/Releases/2006/january/06_01_24.htm, Erişim Tarihi: 11.05.2007.

YAKIŞIKLI, N. ve Y. ARPA, 2003: *Köprüllü Kanyon Proje Uygulama Alanı Ekoturizm Yönetim Planı (Taslak Plan).* Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi (GEF-II) Projesi, Antalya.

YILMAZ, E., 2001: *Ekoturizm ve Yaban Hayatı (Ecotourism and Wildlife).* Çeviri Çalışması, Yazan: M. Bolton, DOA Dergisi No: 7, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayını, Sayfa: 55-81, Tarsus.

YILMAZ, E., 2004a: *Orman Kaynaklarının İşlevsel Bölümlemesine İlişkin Çözümlemeler.* İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Bölümü, Ormancılık Ekonomisi Programı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 387 sayfa+Ekler, İstanbul.

- YILMAZ, E., 2004b:** *Orman Kaynaklarının İşlevsel Planlaması*. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 239, DOA Yayın No: 32, Teknik Bülten No: 23, 130 sayfa, Tarsus.
- YILMAZ, E., 2005:** *Mersin İli, Cehennemdere Vadisi Köylerinin Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Yapıları ile Orman Kaynaklarıyla İlişkileri*. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 252, DOA Yayın No: 36, Çeşitli Yayın No: 2, 64 sayfa, Tarsus.
- YILMAZ, E., 2006a:** *R'WOT Tekniği: Arıcılık Sektöründe Katılımcı Yaklaşım ile Örnek Bir Uygulaması*. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 274, DOA Yayın No: 40, Çeşitli Yayın No: 6, 93 sayfa, Tarsus.
- YILMAZ, E., 2006b:** *Bir Dış Kaynaklı Odun Dışı Orman Ürünleri Geliştirme Projesinin A'WOT Tekniği ile Değerlendirilmesi*. 1.Odun Dışı Orman Ürünleri Sempozyumu (1-4 Kasım 2006, Trabzon), Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi, Trabzon.
- YILMAZ, E., 2007:** *A'WOT Tekniği Kullanarak Katılımcı Yaklaşımla Proje Değerlendirmesi*. DOA Dergisi No: 13, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayını, Sayfa: 1-19, Tarsus.
- YILMAZ, E., OK, K. ve T. OKAN, 2004:** *Ekoturizm Planlamasında Katılımcı Yaklaşımla Etkinlik Seçimi: Cehennemdere Vadisi Örneği*. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 237, DOA Yayın No: 30, Teknik Bülten No: 21, 56 sayfa, Tarsus.
- YÜKSEL, İ. ve A. AKIN, 2006:** *Analitik Hiyerarşi Proses Yöntemiyle İşletmelerde Strateji Belirleme*. Doğuş Üniversitesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 2, Sayfa: 254-268.

EKLER

Ek Tablo 1: Cehennemdere Vadisinde Arazi Kullanım Durumu (YILMAZ, 2004a).

Appendix Table 1: Land Use Pattern in the Cehennemdere Valley.

Arazi Kullanımı	Alan Düzeyi (ha)	Alan Yüzdesi (%)
Koru Ormanı	15 815,0	37,06
Bozuk Orman	11 751,0	27,54
Orman İçi Açıklıklar	487,0	1,14
Çıplak Kayalık Alanlar	2679,5	6,28
Tarım Alanları	7184,5	16,84
Yerleşim Alanları	129,0	0,30
Mera Alanları	4624,5	10,84
Toplam	42 670,5	100,00

Ek Tablo 2: KKMP'deki Köylerin Alan Dağılımı.

Appendix Table 2: Area Distribution of the Villages in KKMP.

Köyler	MP'deki Alan (ha.)	MP Alanındaki Oran (%)	Genel Alan (ha.)
Altınkaya	6298	93.7	6721
Ballıbucağ	6515	100.0	6515
Beydilli	1960	0.0	-
Bozyaka	1947	0.0	-
Çaltepe	9653	87.9	10983
Değirmenözü	2660	47.7	5574
Demirciler	130	5.1	2545
Gaziler	3651	0.0	-
Hasdümen	2290	31.7	7230
Karabük	1443	16.9	8535
Yeşilvadi	470	21.6	2180

Ek Tablo 3: KKMP'deki Ekonomik Amaçlı Kullanılabilecek Bitki Potansiyeli.

Appendix Table 3: Economically Useable Plant Potential in KKMP.

Kategoriler	Takson Sayısı	Ekonomik Bitki Sayısı
PTERIDOPYHTA	14	8
SPERMATOPHYTA	853	246
Gymnospermae	8	7
Angiospermae	839	239
Magnoliopsida	757	218
Asteraceae	101	41
Lamiaceae	65	30
Rosaceae	36	18
Fabaceae	99	17
Apiaceae	41	11
Boraginaceae	32	8
Brassicaceae	47	7
Caryophyllaceae	73	5
Solanaceae	5	5
Liliopsida	82	21
Liliceae	21	9
Toplam	861	254

Ek Tablo 4: KKMP Köylerindeki Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi.

Appendix Table 4: Socio-Economical Development Index of the Villages in KKMP.

Köyler	Gelişmişlik Endeksi
Bozyaka	15,90
Karabük	8,20
Değirmenözü	6,88
Gaziler	-0,25
Ballıbucak	-6,26
Altınkaya	-9,76
Çaltepe	-9,82

Ek Şekil 1: SWOT Çözömlerinin Çatısı (ANONİM, 2008).
Appendix Figure 1: The Structure of the SWOT Analysis.

	AMACA ULAŞMADA YARDIMCI	AMACA ULAŞMADA ZARARLI
İÇSEL ORİJİN (SEKTÖRÜN NİTELİKLERİ)	ÜSTÜNLÜKLER S	ZAYIFLIKLAR W
DIŞSAL ORİJİN (ÇEVRENİN NİTELİKLERİ)	FIRSATLAR O	TEHDİTLER T

Ek Tablo 5: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlemelerindeki “Üstünlükler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 5: SWOT Factors of “Strengths” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley.

“Üstünlükler” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Bozulmamış doğal ortam ve üstün doğal kaynak değerleri (dağlar, nehirler, çayırar, göller, şelaleler, ilginç jeolojik oluşumlar, panoramik noktalar, flora, fauna vb.),
 2. Çeşitli fırsatlar sunan zengin tarihi ve kültürel miras değerleri (tarihi yerler, tarihi yapılar, arkeolojik yerler ve buluntular, folklorik değerler, göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık, el sanatları, festival ve panayırar, bilimsel yerler, yerel yemekler ve içecekler, spor etkinliklerine uygun alanlar, geleneksel tarım... vb.),
 3. Ilıman iklim, temiz hava, temiz su, sessiz ve sağlıklı ortam, nispeten korunmuş çevre,
 4. Bölgede ekoturizm konusunda çalışabilecek üniversitelerin (Mersin Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi ve Çağ Üniversitesi) ve araştırma kurumlarının (Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Müdürlüğü) varlığı,
 5. Yılın tüm zamanlarında turistleri kendine çekebilecek doğal koşullar ile dört mevsim ekoturizm imkanı,
 6. Turizmin önemi konusunda farkındalığa sahip, ekoturizme ilgi gösteren, bölgede ekoturizmin geliştirilmesi fikrini destekleyen ve çeşitli turizm hizmetlerini sağlamaya hazır misafirperver yöre halkı,
 7. Kuş gözleme, yaban hayatı gözleme, flora keşif yürüyüşü, sportif doğa yürüyüşü, odun dışı orman ürünleri keşif ve faydalanma gezisi, doğa keşif yürüyüşü, yolda bisiklet turu, kırdaki kayak, ata binme, dağ bisikletçiliği... vb. çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanların varlığı,
 8. İyi bir ulaşım ağına sahip olması, büyük yerleşim yerlerine (Mersin, Tarsus, Adana) ve havaalanına yakınlığı,
 9. Şehirleşmemiş kırsal yaşamı ve kitle turizminin bulunmayışı ile yeni bir turizm bölgesi.
-

Ek Tablo 6: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlenmelerindeki “Zayıflıklar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 6: SWOT Factors of “Weaknesses” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley.

“Zayıflıklar” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Ekoturizm etkinlikleri için bölgedeki potansiyel alanların henüz farkında olunmaması,
 2. Ekoturizm konusunda kapsamlı yasal düzenlemelerin olmayışı,
 3. Bölgede işbirliği içinde gerçekleştirilecek bir ekoturizm geliştirme anlayışının henüz olmayışı,
 4. Altyapı olanaklarının (konaklama, kanalizasyon, çöp toplama, atık bertaraf, kötü satıh kaplamalı yollar, tanıtım ve trafik işaretlerinin olmayışı, cep telefonu kapsam alanı... vb.) yetersizliği,
 5. Bölgede ekoturizm konusunda deneyimin bulunmayışı,
 6. Ekoturizm gelişimini teşvik edecek finanssal kaynakların yetersizliği,
 7. Bölgedeki düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi,
 8. Ekoturizm için gerekli olanakların ve hizmetlerin (tanıtım, kalifiye kılavuzluk hizmetleri, turizm bürosu vb.) yetersizliği,
 9. Bölgenin ulusal ve uluslararası düzeyde henüz iyi bir şekilde bilinmemesi.
-

Ek Tablo 7: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlenmelerindeki “Fırsatlar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 7: SWOT Factors of “Opportunities” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley.

“Fırsatlar” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Yeni ekoturizm acenteleri ve ekoturizm birlikleri oluşturma,
 2. Ekoturizmin yerel ekonomiyi canlandırma, istihdam ve gelir olanaklarını artırma potansiyeli sonucu yaşanacak kırsal kalkınma,
 3. Dünyada ve Türkiye’de ekoturizmin giderek popülerlik kazanması sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi,
 4. Bölgede keşfedilmemiş bir çok ekoturizm değerinin bulunması,
 5. Bölgede işgücünün ve konaklama yerlerinin ucuz olması,
 6. Orman arazilerinin ekoturizm amacıyla kullanımı yönünde fırsat,
 7. Ekoturizmin uygun bir şekilde geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının arzusu,
 8. Bölgeye hava, deniz, kara ve demiryolu vasıtasıyla kolaylıkla ulaşabilme imkanı,
 9. Bölgenin daha kalabalık ve popüler ekoturizm yerlerine alternatif yeni yerlerden birisinin olması.
-

Ek Tablo 8: Cehennemdere Vadisindeki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Tehditler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 8: SWOT Factors of “Threats” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley.

“Tehditler” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Türkiye'nin ve Dünyanın diğer yerlerinde kurulmuş ekoturizm alanları ile rekabet etme,
 2. Yoğun turist akışı sonucu yerli halkın kimliğinin, kültürünün ve sosyal yaşamının olumsuz yönde etkilenmesi,
 3. Alanın taşıma kapasitesinin üzerinde turist akışı ile ekolojik ve çevresel zararlar oluşması (hava kirliliği, su kirliliği, gürültü, endemik türlere yönelik yasadışı ticaret ve kaçakçılık, faunaya bozucu etkiler, arkeolojik ve tarihi alanlara zarar, katı ve sıvı atıklar, erozyon, kaçak avcılık ve balıkçılık, orman yangınları vb.),
 4. Ekoturizmle ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon eksikliği,
 5. Ekoturizm gelişmesi sonucu oluşacak istihdam imkanı ile bölgeye olabilecek yoğun göç,
 6. Ekoturizm gelişmesinin iyi şekilde planlanmaması sonucu ekoturizm kavramının tam olarak uygulanmaması ve arzulanan ekoturist tiplerinin alana çekilememesi,
 7. Turizm firmalarının bölgede ekoturizmin geliştirilmesine yönelik ortak bir stratejiye sahip olmamaları,
 8. Kontrolsüz ve bilinçsiz ekoturizm sonucunda turistlerin can ve mal kayıplarının artması,
 9. Ülke ve bölge ekonomisinin gelişme önceliklerinde olası değişiklikler.
-

Ek Tablo 9: Cehennemdere Vadisinde Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler*.

Appendix Table 9: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Public Institutions and Organizations Representatives in the Cehennemdere Valley.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,3199	<u>Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri</u>	0,0467
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0309
		İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	0,0408
		Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	0,0257
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0356
		Ekoturizme ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,0370
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0416
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0234
		Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	0,0381
Zayıflıklar	0,2018	Ekoturizm potansiyelinin farkında olunmaması	0,0231
		Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0223
		İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	0,0215
		<u>Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği</u>	0,0251
		Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmayışı	0,0225
		Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0218
		Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0215
		Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	0,0208
Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi	0,0232		
Fırsatlar	0,2932	Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	0,0318
		Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,0363
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0328
		<u>Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri</u>	0,0377
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0277
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0339
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0284
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0304
Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	0,0342		
Tehditler	0,1850	Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	0,0231
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0138
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0200
		<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0273
		Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	0,0184
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0220
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0254
Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0167		
Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	0,0183		

* En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 10: Cehennemdere Vadisinde Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler[†].

Appendix Table 10: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Interest Groups Representatives in the Cehennemdere Valley.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,3301	Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	0,0399
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0222
		İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	0,0382
		Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	0,0279
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0419
		Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk	0,0496
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0373
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0342
		Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	0,0388
Zayıflıklar	0,2151	Ekoturizm potansiyelinin farkında olunmaması	0,0258
		Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0243
		İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	0,0212
		Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0225
		Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmaması	0,0231
		Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0240
		Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0245
		Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	0,0237
		Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi	0,0260
Fırsatlar	0,3169	Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	0,0276
		Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,0447
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0321
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0394
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0289
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0366
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0308
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0379
		Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	0,0389
Tehditler	0,1379	Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	0,0188
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0119
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0169
		Kurumlararası koordinasyonsuzluk	0,0239
		Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	0,0099
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0122
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0203
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0119
Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	0,0121		

[†] En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 11: Cehennemdere Vadisinde Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler[‡].

Appendix Table 11: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Local Managers and Local People Representatives in the Cehennemdere Valley.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,3331	Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	0,0382
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0199
		İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	0,0550
		Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	0,0161
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0491
		<u>Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk</u>	0,0583
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0334
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0316
		Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	0,0314
		Zayıflıklar	0,2864
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0316		
İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	0,0252		
Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0352		
Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmaması	0,0360		
Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0305		
<u>Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi</u>	0,0374		
Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	0,0309		
Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi	0,0327		
Fırsatlar	0,2609	Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	0,0171
		<u>Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma</u>	0,0379
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0257
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0307
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0292
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0261
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0244
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0370
		Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	0,0327
Tehditler	0,1196	Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	0,0187
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0061
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0161
		<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0216
		Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	0,0069
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0116
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0147
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0117
Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	0,0121		

[‡] En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 12: Cehennemdere Vadisinde Ekoturistlerin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler[§].

Appendix Table 12: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Ecotourists in the Cehennemdere Valley.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,3541	<u>Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri</u>	0,0444
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0330
		İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	0,0421
		Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	0,0345
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0404
		Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk	0,0396
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0410
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0353
		Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	0,0438
		Zayıflıklar	0,1824
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0199		
İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	0,0199		
Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0191		
Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmaması	0,0215		
Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0218		
Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0203		
Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	0,0192		
<u>Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi</u>	0,0221		
Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	0,0320		
Fırsatlar	0,3163	<u>Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma</u>	0,0416
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0356
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0400
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0316
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0326
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0268
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0353
		Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	0,0408
		Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	0,0185
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0127
Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0144		
Tehditler	0,1471	<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0223
		Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	0,0104
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0143
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0208
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0167
		Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	0,0170

[§] En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 13: Cehennemdere Vadisinde Araştırma Uzmanlarının SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler .**

Appendix Table 13: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Research Experts in the Cehennemdere Valley.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,2998	<u>Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri</u>	0,0431
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0260
		İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	0,0398
		Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	0,0285
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0342
		Ekoturizm ilgi duyan misafirperver halk	0,0285
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0383
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0245
		Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	0,0370
Zayıflıklar	0,2103	<u>Ekoturizm potansiyelinin farkında olmama</u>	0,0268
		Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0176
		İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	0,0246
		Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0249
		Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmaması	0,0215
		Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0230
		Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0225
		Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	0,0232
		Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi	0,0261
Fırsatlar	0,2971	Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	0,0325
		Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,0327
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0369
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0365
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0277
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilirliği	0,0359
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0281
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0299
		<u>Ekoturizm için yeni yerlerden olma</u>	0,0371
Tehditler	0,1928	Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	0,0210
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0150
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0235
		<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0273
		Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	0,0160
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0262
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0260
Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0176		
Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	0,0201		

** En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 14: Cehennemdere Vadisinde SWOT Grupları ve Faktörlerine Verilen Genel Önceliklere Ait Sonuçlar^{††}.

Appendix Table 14: Results of Final Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Cehennemdere Valley.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,3258	<u>Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri</u>	0,0432
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0268
		İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	0,0421
		Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	0,0263
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0394
		Ekoturizm ilgi duyan misafirperver halk	0,0423
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0390
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0287
		Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	0,0379
		Zayıflıklar	0,2158
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0232		
İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	0,0223		
Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0251		
Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmaması	0,0241		
Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0238		
Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0242		
Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	0,0230		
Fırsatlar	0,2981	<u>Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi</u>	0,0255
		Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	0,0287
		<u>Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma</u>	0,0389
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0324
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0373
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0288
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0336
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0283
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0339
		Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	0,0363
Tehditler	0,1604	Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	0,0209
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0122
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0186
		<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0254
		Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	0,0130
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0173
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0222
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0149
Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	0,0158		

^{††} En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 15: Cehennemdere Vadisinde Genel Öncelik Değerlerine Göre SWOT Faktörlerinin Öncelik Sıralaması.

Appendix Table 15: Priority Ranking of the SWOT Factors According to Final Priority Values in the Cehennemdere Valley.

SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri	Öncelik Sırası
Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	0,04317	1
Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk	0,04233	2
İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	0,04212	3
Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,03942	4
Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,03896	5
Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,03888	6
Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	0,03789	7
Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,03726	8
Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	0,03630	9
Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,03387	10
Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,03361	11
Popüleriği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,03244	12
Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,02877	13
İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,02875	14
Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	0,02869	15
Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,02825	16
Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,02678	17
Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	0,02634	18
Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi	0,02551	19
Kurumlararası koordinasyonsuzluk	0,02542	20
Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,02507	21
Ekoturizm potansiyelinin farkında olunmaması	0,02446	22
Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,02425	23
Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmayışı	0,02412	24
Ekoturizm için finanssal kaynakların yetersizliği	0,02380	25
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,02323	26
Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	0,02304	27
İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	0,02235	28
Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,02218	29
Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	0,02091	30
Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,01862	31
Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,01726	32
Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	0,01584	33
Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,01490	34
Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	0,01302	35
Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,01223	36

Ek Tablo 16: Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Üstünlükler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 16: SWOT Factors of “Strengths” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Köprülü Kanyon National Park.

“Üstünlükler” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Uzun yıllardan buyana korunan alan statüsü varlığı ile genel bir tanıtım gereksiniminin duyulmaması, bu özelliği nedeniyle nispeten korunmuş çevre sahip olması,
 2. Bozulmamış doğal ortam ve üstün doğal kaynak değerleri (dağlar, orman ekosistemleri, ilginç jeolojik oluşumlar, panoramik noktalar, flora, fauna),
 3. Çeşitli fırsatlar sunan zengin tarihi ve kültürel miras değerleri (tarihi yerler, tarihi yapılar, arkeolojik yerler ve buluntular, folklorik değerler, göçebe hayvancılığa dayalı yaylacılık, el sanatları, festival ve panayırılar, bilimsel yerler, yerel yemekler ve içecekler, spor etkinliklerine uygun alanlar, geleneksel tarım... vb.),
 4. Bölgede, dünya bankası destekli biyolojik çeşitliğin ve doğanın korunmasının sağlanmasına olanak tanıyacak katılımcı planlamanın yapıldığı, ekoturizm uygulamalarının da desteklendiği bir proje yürütülmüş olması,
 5. Yılın tüm zamanlarında turistleri kendine çekebilecek doğal koşullar ile dört mevsim ekoturizm olanağı,
 6. Turizmin önemi konusunda farkındalığa sahip, ekoturizme ilgi gösteren, bölgede ekoturizmin geliştirilmesi fikrini destekleyen ve çeşitli turizm hizmetlerini yürüten, hazır misafirperver yöre halkı,
 7. Kuş gözleme, yaban hayatı gözleme, flora keşif yürüyüşü, sportif doğa yürüyüşü, odun dışı orman ürünleri keşif ve faydalanma gezisi, doğa keşif yürüyüşü, bisiklet turu, kırdaki kayak, ata binme, dağ bisikletçiliği... vb. çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanların varlığı,
 8. İyi bir ulaşım ağına sahip olması, turizmin başkenti sınırları içerisinde bulunması dolayısıyla turizm potansiyelinin yüksek olması,
 9. Şehirleşmemiş kırsal yaşamı, turizm aktivitelerine duyarlı ve beklentili bir turizm bölgesi.
-

Ek Tablo 17: Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Zayıflıklar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 17: SWOT Factors of “Weaknesses” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Köprülü Kanyon National Park.

“Zayıflıklar” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Bölgedeki geleneksel alan kullanım alışkanlıkları ile ekoturizm amaçlı kullanılacak potansiyel alanlar arasındaki koruma kullanma dengesinin sağlanamamış olması,
 2. Ekoturizm konusunda kapsamlı yasal düzenlemelerin olmayışı,
 3. Bölgedeki ekoturizm etkinliklerinin bilimsel anlayışlara paralel olarak yapılamaması, geleneksel ve gelişmemiş bir ekoturizm anlayışının bulunması nedeniyle, ekoturizm için gerekli olanakların ve hizmetlerin yeterince (tanıtım, kalifiye kılavuzluk hizmetleri, turizm bürosu vb.) uyarılamamış olması,
 4. Altyapı olanaklarının (konaklama, kanalizasyon, çöp toplama, atık bertaraf, kötü sath kaplamalı yollar, tanıtım ve trafik işaretlerinin olmayışı, cep telefonu kapsam alanı... vb.) yetersizliği,
 5. Bölgedeki diğer turizm etkinlikleri ile karşılaştırıldığında ekoturizm etkinliğinin yapılmasını planlayacak ve yaşama geçirecek profesyonel ekoturizm işletmelerinin yetersiz ve/veya gelişmemiş olması,
 6. Kamu, özel sektör ve gönüllü geleneksel turizm kuruluşları ve sektör çalışanlarının ekoturizme bakış açılarının yetersizliği ile ekoturizmin gelişimini teşvik edecek finanssal kaynakların yetersizliği,
 7. Bölgedeki düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi,
 8. Bölgede, dünya bankası destekli biyolojik çeşitliğin ve doğanın korunmasının sağlanmasına olanak tanıyacak katılımcı planlamanın yapıldığı, ekoturizm uygulamalarının da desteklendiği projenin yöre halkının beklentilerini (bu konudaki) karşılayamamış olması,
 9. Bölgenin salt ulusal ve uluslararası düzeyde diğer kitlesel turizm amaçlı kullanılıyor olması.
-

Ek Tablo 18: Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlemelerindeki “Fırsatlar” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 18: SWOT Factors of “Opportunities” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Köprülü Kanyon National Park.

“Fırsatlar” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Yeni ekoturizm girişimcilerinin oluşması ile yöresel gelişme ve yörede kalkınma birliği oluşturma,
 2. Ekoturizmin yerel ekonomiyi canlandırma, istihdam ve gelir olanaklarını artırma potansiyeli sonucu yaşanacak kırsal kalkınma,
 3. Dünyada ve Türkiye’de ekoturizmin giderek popülerlik kazanması sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi,
 4. Bölgede kitlesel turizm ve ekoturizm adına en büyük değerlerin bir ve/veya birkaçının bulunması ve yörenin bölgelerarası ekoturizm geçiş alanında olması (Akdeniz-Antalya, Kıyı ardı-Isparta, ve İç Anadolu-Konya ve Nevşehir gibi),
 5. Bölgede işgücünün ve konaklama yerlerinin ucuz olması,
 6. Orman arazilerinin ekoturizm amacıyla kullanımı yönünde fırsat,
 7. Ekoturizmin uygun bir şekilde geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının arzusu,
 8. Bölgeye hava, deniz, kara ve demiryolu vasıtasıyla kolaylıkla ulaşılabilme olanağı,
 9. Gelişmiş olan turizm sektöründe çeşitli süreçlerde iş gücü olarak kullanılan; turizm aktiviteleri konusunda algılama ve uygulama kapasitesi yüksek deneyimli yöre halkı potansiyelinin bulunması.
-

Ek Tablo 19: Köprülü Kanyon Milli Parkındaki Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Tehditler” SWOT Grubunda Yer Alan SWOT Faktörleri.

Appendix Table 19: SWOT Factors of “Threats” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Köprülü Kanyon National Park.

“Tehditler” SWOT Grubundaki SWOT Faktörleri

1. Bölgenin yasal statüsünün önem ve avantajlarının yöre halkına yeterince tanıtılmaması sonucu geleneksel ve aşırı alan kullanım alışkanlıklarının yaygınlığı,
 2. Yoğun turist akışı sonucu yerli halkın kimliğinin, kültürünün, sosyal ve ekonomik yaşamının olumsuz yönde etkilenmesi,
 3. Alanın taşıma kapasitesinin üzerinde turist akışı ile ekolojik ve çevresel zararlar oluşması (hava kirliliği, su kirliliği, gürültü, endemik türlere yönelik yasadışı ticaret ve kaçakçılık, faunaya bozucu etkiler, arkeolojik ve tarihi alanlara zarar, katı ve sıvı atıklar, erozyon, kaçak avcılık ve balıkçılık, orman yangınları vb.),
 4. Ekoturizmle ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon eksikliği,
 5. Bölgedeki kontrolsüz otlatma, kontrolsüz turizm, kaçak kesimler ve kaçak yapılaşma gibi etkenlerle yörenin ekoturizm potansiyelinin kısa sürede yitirilme tehlikesi,
 6. Ekoturizm gelişmesinin iyi şekilde planlanamaması sonucu ekoturizm kavramının tam olarak uygulanmaması ve arzulanan ekoturist tiplerinin alana çekilememesi,
 7. Turizm firmalarının bölgede ekoturizmin geliştirilmesine yönelik ortak bir stratejiye sahip olmamaları,
 8. Korunan alan yasal statüsündeki bir alanda; yasal statüye sahip rehber ve yöre kılavuzlarından yoksun kontrolsüz ve bilinçsiz ekoturlar sonunda, turistlerin can ve mal kaybına yönelik kaygılarının artması,
 9. Bölgedeki turizm potansiyeline yönelik kurumlararası yasal yetki karmaşasının ekoturizmin planlı gelişmesini engellemesi.
-

Ek Tablo 20: Köprülü Kanyon Milli Parkında Kamu Kurum ve Kuruluş Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler^{}.**

Appendix Table 20: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Public Institutions and Organizations Representatives in the Köprülü Kanyon National Park.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,2654	Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı	0,0290
		<u>Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri</u>	0,0358
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0310
		Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi	0,0264
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0305
		Ekoturizme ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,0247
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0306
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0288
		Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması	0,0286
Zayıflıklar	0,2367	Koruma-kullanma dengesinin sağlanamaması	0,0285
		Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0267
		<u>Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları</u>	0,0288
		Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0265
		Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri	0,0261
		Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0265
		Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0268
		Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı	0,0253
		Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı	0,0215
Fırsatlar	0,2444	Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşması	0,0288
		<u>Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma</u>	0,0309
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0280
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0283
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0250
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0253
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0255
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0278
		Turizmde deneyimli yöre halkı	0,0248
Tehditler	0,2536	Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları	0,0297
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0235
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0271
		<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0314
		Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi	0,0295
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0300
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0304
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0249
		Kurumlararası yasal yetki karmaşası	0,0272

^{**} En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 21: Köprülü Kanyon Milli Parkında Çıkar ve Baskı Grupları Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler^{§§}.

Appendix Table 21: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Interest Groups Representatives in the Köprülü Kanyon National Park.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,2600	Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı	0,0311
		Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	0,0349
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0291
		Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi	0,0271
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0259
		Ekoturizm ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,0279
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0291
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0265
		Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması	0,0284
Zayıflıklar	0,2364	Koruma-kullanma dengesinin sağlanamaması	0,0260
		Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0281
		Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları	0,0286
		Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0284
		Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri	0,0273
		Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0251
		Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0260
		Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı	0,0254
Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı	0,0215		
Fırsatlar	0,2575	Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşması	0,0288
		Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,0314
		Popülarlığı sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0297
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0280
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0292
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilirliği	0,0257
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0276
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0286
Turizmde deneyimli yöre halkı	0,0286		
Tehditler	0,2461	Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları	0,0275
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0247
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0273
		Kurumlararası koordinasyonsuzluk	0,0291
		Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi	0,0269
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0277
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0268
Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0286		
Kurumlararası yasal yetki karmaşası	0,0275		

^{§§} En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 22: Köprülü Kanyon Milli Parkında Yerel Yöneticiler ve Yerel Halk Temsilcilerinin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler***

Appendix Table 22: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Local Managers and Local People Representatives in the Köprülü Kanyon National Park.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,2089	Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı	0,0222
		Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	0,0212
		<u>Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri</u>	0,0256
		Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi	0,0214
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0240
		Ekoturizme ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,0250
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0208
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0233
		Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması	0,0253
		Zayıflıklar	0,2588
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0294		
Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları	0,0298		
<u>Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği</u>	0,0346		
Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri	0,0295		
Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0283		
Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0286		
Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı	0,0290		
Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı	0,0246		
Fırsatlar	0,2863	Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşması	0,0314
		<u>Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma</u>	0,0364
		Popüleriği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0313
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0305
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0344
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0289
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0314
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0341
		Turizmde deneyimli yöre halkı	0,0280
Tehditler	0,2460	Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları	0,0223
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0241
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0282
		<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0348
		Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi	0,0226
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0276
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0280
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0293
Kurumlararası yasal yetki karmaşası	0,0290		

*** En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 23: Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturistlerin SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler^{†††}.

Appendix Table 23: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Ecotourists in the Köprülü Kanyon National Park.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,2792	Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı	0,0219
		<u>Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri</u>	0,0382
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0335
		Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi	0,0319
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0314
		Ekoturizme ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,0359
		<u>Ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar</u>	0,0382
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0266
		Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması	0,0217
		Zayıflıklar	0,2532
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0310		
<u>Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları</u>	0,0345		
Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0288		
Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri	0,0326		
<u>Ekoturizm için finansal kaynak yetersizliği</u>	0,0345		
Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0241		
Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı	0,0236		
Fırsatlar	0,2565	Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı	0,0257
		Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşması	0,0344
		Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,0339
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0281
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0281
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0242
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilirliği	0,0312
		<u>Ekoturizm geliştirmeye kuruluşların arzusu</u>	0,0349
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0281
Turizmde deneyimli yöre halkı	0,0135		
Tehditler	0,2110	Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları	0,0243
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0086
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0149
		<u>Kurumlararası koordinasyonsuzluk</u>	0,0337
		Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi	0,0196
		<u>Ekoturizm planlamada olası başarısızlıklar</u>	0,0337
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0321
Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0149		
Kurumlararası yasal yetki karmaşası	0,0290		

^{†††} En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 24: Köprülü Kanyon Milli Parkında Araştırma Uzmanlarının SWOT Grupları ve Faktörlerine Verdikleri Öncelikler^{*}.**

Appendix Table 24: Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Opinion of Research Experts in the Köprülü Kanyon National Park.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,2713	Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı	0,0278
		<u>Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri</u>	0,0356
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0330
		Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi	0,0194
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,0326
		Ekoturizm ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,0287
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,0332
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0310
		Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması	0,0300
Zayıflıklar	0,2151	Koruma-kullanma dengesinin sağlanamaması	0,0257
		<u>Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmaması</u>	0,0264
		Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları	0,0263
		Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0245
		Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri	0,0237
		Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0236
		Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0214
		Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı	0,0250
		Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı	0,0184
Fırsatlar	0,2586	<u>Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşma</u>	0,0328
		Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,0304
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,0315
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0309
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0242
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilirliği	0,0264
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0255
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,0303
		Turizmde deneyimli yöre halkı	0,0265
Tehditler	0,2551	Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları	0,0285
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0261
		<u>Yoğun turizmle ekolojik ve çevresel zararlar</u>	0,0323
		Kurumlararası koordinasyonsuzluk	0,0288
		Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi	0,0273
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0285
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0299
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0272
Kurumlararası yasal yetki karmaşası	0,0266		

^{***} En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 25: Köprülü Kanyon Milli Parkında SWOT Grupları ve Faktörlerine Verilen Genel Önceliklere Ait Sonuçlar^{§§§}.

Appendix Table 25: Results of Final Priorities of the SWOT Groups and Factors in the Köprülü Kanyon National Park.

SWOT Grupları	Öncelik Değeri	SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri
Üstünlükler	0,2549	Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı	0,0276
		Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	0,0326
		Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,0301
		Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi	0,0244
		Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,028958
		Ekoturizm ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,0264
		Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,028957
		Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,0278
		Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması	0,0282
Zayıflıklar	0,2371	Koruma-kullanma dengesinin sağlanamaması	0,0268
		Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,0275
		Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları	0,0286
		Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,0279
		Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri	0,0266
		Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,0263
		Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,0259
		Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı	0,0260
		Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı	0,0215
Fırsatlar	0,2576	Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşması	0,0303
		Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,0320
		Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,02963
		Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,0293
		İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,0272
		Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,0264
		Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,0271
		Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,02962
		Turizmde deneyimli yöre halkı	0,0261
Tehditler	0,2503	Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları	0,0275
		Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,0238
		Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,0284
		Kurumlararası koordinasyonsuzluk	0,0311
		Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi	0,0269
		Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,0290
		Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,0293
		Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,0266
		Kurumlararası yasal yetki karmaşası	0,0277

^{§§§} En Yüksek Önceliğe Sahip Olanlar Kalın Siyah Harflerle ve Altı Çizilerek Gösterilmiştir.

Ek Tablo 26: Köprülü Kanyon Milli Parkında Genel Öncelik Değerlerine Göre SWOT Faktörlerinin Öncelik Sıralaması.

Appendix Table 26: Priority Ranking of the SWOT Factors According to Final Priority Values in the Köprülü Kanyon National Park.

SWOT Faktörleri	Öncelik Değeri	Öncelik Sırası
Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	0,03255	1
Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	0,03201	2
Kurumlararası koordinasyonsuzluk	0,03113	3
Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşması	0,03027	4
Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	0,03012	5
Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	0,02963	6
Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	0,02962	7
Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	0,02932	8
Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	0,02926	9
Dört mevsim ekoturizm imkanı	0,028958	10
Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	0,028957	11
Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	0,028956	12
Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları	0,02863	13
Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	0,02838	14
Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması	0,02816	15
Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	0,02794	16
Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	0,02779	17
Kurumlararası yasal yetki karmaşası	0,02770	18
Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı	0,02762	19
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	0,02750	20
Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları	0,02747	21
İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	0,02719	22
Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	0,02712	23
Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi	0,02695	24
Koruma-kullanma dengesinin sağlanamaması	0,02677	25
Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	0,02663	26
Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri	0,02661	27
Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	0,02644	28
Ekoturizme ilgi duyan misafirperver yöre halkı	0,02643	29
Ekoturizm için finansal kaynakların yetersizliği	0,02626	30
Turizmde deneyimli yöre halkı	0,02610	31
Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı	0,02597	32
Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	0,02586	33
Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi	0,02437	34
Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	0,02381	35
Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı	0,02155	36

Ek Tablo 27: Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Üstünlükler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.

Appendix Table 27: Comparison of “Strengths” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley and Köprülü Kanyon National Park.

Cehennemdere Vadisinde Üstünlükler	Köprülü Kanyon Milli Parkında Üstünlükler
Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	Uzun yıllardır korunan alan statüsünün varlığı
Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri	Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri
İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri
Bölgedeki Üniversite ve Araştırma Kurumları	Geçmişte uygulanan Dünya Bankası Projesi
Dört mevsim ekoturizm imkanı	Dört mevsim ekoturizm imkanı
Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk	Ekoturizme ilgi duyan misafirperver yöre halkı
Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar
Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı	Büyük yerleşimlere ve havaalanına yakınlığı
Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	Kırsal yörede bir turizm bölgesi olması

Ek Tablo 28: Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Zayıflıklar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.

Appendix Table 28: Comparison of “Weaknesses” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley and Köprülü Kanyon National Park.

Cehennemdere Vadisinde Zayıflıklar	Köprülü Kanyon Milli Parkında Zayıflıklar
Ekoturizm potansiyelinin farkında olunmaması	Koruma-kullanma dengesinin sağlanamaması
Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı	Ekoturizm için yasal düzenlemelerin olmayışı
İşbirliğine dayalı ekoturizm geliştirme olmayışı	Bilimsel olmayan ekoturizm uygulamaları
Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği	Her türlü altyapı olanaklarının yetersizliği
Ekoturizm konusunda deneyimin bulunmayışı	Profesyonel olmayan ekoturizm işletmeleri
Ekoturizm için finanssal kaynakların yetersizliği	Ekoturizm için finanssal kaynak yetersizliği
Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi	Düşük girişimcilik ve düşük gelir düzeyi
Ekoturizm için gerekli olanakların yetersizliği	Yöre halkının Dünya Bankası Projesine bakışı
Bölgenin henüz iyi bir şekilde bilinmemesi	Bölgenin kitle turizmi amacıyla kullanımı

Ek Tablo 29: Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Fırsatlar” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.

Appendix Table 29: Comparison of “Opportunities” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley and Köprülü Kanyon National Park.

Cehennemdere Vadisinde Fırsatlar	Köprülü Kanyon Milli Parkında Fırsatlar
Yeni ekoturizm acente ve birlikleri oluşturma	Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşma
Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma
Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi	Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi
Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri
İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması	İşgücünün ve konaklamanın ucuz olması
Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi	Ormanların ekoturizm için kullanılabilmesi
Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu	Ekoturizmin geliştirilmesine kuruluşların arzusu
Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme
Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	Turizmde deneyimli yöre halkı

Ek Tablo 30: Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik SWOT Çözümlerindeki “Tehditler” SWOT Grubunun Karşılaştırılması.

Appendix Table 30: Comparison of “Threats” SWOT Group in the SWOT Analysis Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley and Köprülü Kanyon National Park.

∞

Cehennemdere Vadisinde Tehditler	Köprülü Kanyon Milli Parkında Tehditler
Diğer yerlerdeki ekoturizm alanları ile rekabet	Yanlış alan kullanımı alışkanlıkları
Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi	Yerel halkın kültürünün olumsuz etkilenmesi
Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar	Yoğun turizm ile ekolojik ve çevresel zararlar
Kurumlararası koordinasyonsuzluk	Kurumlararası koordinasyonsuzluk
Ekoturizm gelişimiyle yaşanabilecek yoğun göç	Yasa dışı eylemlerin ekoturizme olumsuz etkisi
Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar	Ekoturizm planlamasında olası başarısızlıklar
Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları	Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları
Turistlerin can ve mal kayıplarının artması	Turistlerin can ve mal kayıplarının artması
Gelişme önceliklerinde olası değişiklikler	Kurumlararası yasal yetki karmaşası

Ek Tablo 31: Cehennemdere Vadisi ve Köprülü Kanyon Milli Parkında Ekoturizm Gelişimine Yönelik Öncelikli ilk 10 SWOT Faktörünün Karşılaştırılması.

Appendix Table 31: Comparison of Priority Ranking of the First Ten Ranked SWOT Factors Related to Ecotourism Development in the Cehennemdere Valley and Köprülü Kanyon National Park.

Cehennemdere Vadisinde Öncelik Sıralaması	Köprülü Kanyon Milli Parkında Öncelik Sıralaması
1. Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri	1. Bozulmamış ve üstün doğal kaynak değerleri
2. Ekoturizme ilgi duyan misafirperver halk	2. Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma
3. İdeal iklimi, temiz hava-su ve çevresel koşulları	3. Kurumlararası koordinasyonsuzluk
4. Dört mevsim ekoturizm imkanı	4. Yeni ekoturizm girişimci ve birlikleri oluşması
5. Çeşitli ekoturizm etkinliklerine uygun alanlar	5. Zengin tarihi ve kültürel miras değerleri
6. Ekoturizmin ile yaşanacak kırsal kalkınma	6. Popülerliği sonucu ekoturizme yönelik artan ilgi
7. Kırsal yaşamı ile yeni bir turizm bölgesi olması	7. Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme
8. Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri	8. Firmaların ortak bir stratejiye sahip olmamaları
9. Bölgenin ekoturizm için yeni yerlerden olması	9. Bölgedeki bir çok ekoturizm değeri
10. Bölgeye her türlü ulaşım aracıyla ulaşabilme	10. Dört mevsim ekoturizm imkanı

DOĞU AKDENİZ ORMANCILIK ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ

Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Tarsus-Karabucak Orman Fidanlık Müdürlüğü'nün 24.04.1967 tarihinde "*Tarsus Okaliptüs Araştırma İstasyonu Müdürlüğü*" haline getirilmesi sonucunda kurulmuştur. 1992 yılında Bakanlıktaki yeniden yapılanma sonucunda "*Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü*" olarak yeniden yapılanmıştır. Araştırma Müdürlüğünde; Tohum, Ağaç Islahı ve Ağaçlandırma Araştırmaları Başmühendisliği, Silvikültür ve Botanik Araştırmaları Başmühendisliği, Orman Amenajmanı ve Hasılat Araştırmaları Başmühendisliği, Orman Koruma, Yaban Hayatı ve Korunan Alanlar Araştırmaları Başmühendisliği, Orman Ekolojisi ve Toprak Araştırmaları Başmühendisliği, Halkla İlişkiler ve Sosyal Ormancılık Araştırmaları Başmühendisliği, Orman İşletmeciliği ve Ekonomisi Araştırmaları Başmühendisliği ile İdari ve Yardımcı Birimleri bulunmaktadır.

Kuruluş amacı; bölgesel düzeyde orman ve çevre ile ilgili sorunlara çözümler üretmek ve gelişmelerine katkı sağlamak, daha verimli ve ekonomik ormancılık için yörelere uygun ağaç tür ve orijinlerini bulmak, en verimli ormancılık tekniklerinin saptanması amacıyla bilimsel yöntemlerle araştırmalar yapmak ve elde edilen bilgileri uygulamanın ve bilimin hizmetine sunmaktır.

Görev alanı; Bölgesel çalışmalar için Mersin, Adana, Gaziantep, Kahramanmaraş, Antakya, Kayseri, Niğde, Nevşehir, Kilis ve Osmaniye illerini, Ulusal çalışmalar için ise tüm Türkiye'yi kapsamaktadır.